

Zapojování veřejnosti do plánování změn a rozhodování samosprávy ve Zlíně

Bc. Světlana Divilková

Diplomová práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

ABSTRAKT

Zapojování veřejnosti do plánování změn a rozhodování samosprávy ve Zlíně

Cílem diplomové práce je vyhodnotit dosud realizované projekty se zapojením veřejnosti ve Zlíně, odhalit slabé a silné stránky procesu zapojování veřejnosti v místních podmínkách a vytvořit praktický manuál pro zaměstnance Magistrátu města Zlína.

Samotné metodice zapojování veřejnosti, podle které mají v budoucnu postupovat úředníci zlínského magistrátu, předchází analýza situace ve městě. Ta má odhalit, jaký je postoj občanů k projektům se zapojením veřejnosti a zda je vůbec o tyto aktivity zájem.

Pojem „zapojování veřejnosti“ je zde chápán jako zapojování občanů do přípravy plánů na místní úrovni. To znamená, že lidé nejen získají informace o plánovaném projektu, ale mohou předat své nápady a názory těm, kteří rozhodují o konečné podobě.

Involving the public in planning of changes and decision-making in self-government in Zlín

The goal of the diploma work is to evaluate the so far implemented projects in involving the public in Zlín, to reveal the strong and weak points of the process of involving the public in local conditions and to create a practical manual for the employees of the city Magistrate of Zlín.

The method of involving the public, which in the future the clerks of the Zlín Magistrate should proceed, is fore given by the analysis of the situation in the city. This analysis should uncover the attitude of citizens to projects of involving the public a whether there is an interest in these activities.

The term” involving the public” is here comprehended as the involvement of citizens to prepared plans on a local level. That means, that the people will not only gain information about a planned project, but they can also pass on their ideas and suggestions to those who decide on the final form.

Děkuji všem, kteří mi pomáhali v době studia vysoké školy a byli mi oporou v osobním i profesním životě.

Prohlašuji, že jsem na celé diplomové práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

Ve Zlíně dne 20. 3. 2005

.....
podpis diplomanta

OBSAH

OBSAH	4
ÚVOD	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	7
1 TEORIE ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI	8
1.1 VÝZNAM ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI	8
1.2 VYMEZENÍ POJMU	8
1.3 FORMY ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI	9
1.4 ÚČASTNÍCI PROCESU ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI A JEJICH ROLE	10
1.4.1 Občané	10
1.4.2 Politici	10
1.4.3 Úředníci	11
1.4.4 Experti	11
1.4.5 Investoři	11
1.4.6 Nezávislé subjekty	12
1.5 VÝHODY A NEVÝHODY ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI	12
1.5.1 Výhody	12
1.5.2 Nevýhody	13
2 PRÁVNÍ DŮVODY PRO ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI A FINANCOVÁNÍ	15
2.1 ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI V SOUČASNÉ LEGISLATIVĚ ČR	15
2.2 ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI V MEZINÁRODNÍCH DOKUMENTECH	16
2.3 DALŠÍ LEGISLATIVNÍ PODPORA	17
2.4 FINANČNÍ PODPORA	17
II. PRAKTICKÁ ČÁST	18
3 MĚSTO ZLÍN, ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ROLE MAGISTRÁTU	19
3.1 CHARAKTERISTIKA MĚSTA ZLÍNA	19
3.2 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍNA	19
4 ANALÝZA PROCESU ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI VE ZLÍNĚ	21
4.1 POČÁTKY PROCESU ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI VE ZLÍNĚ A DOSAVADNÍ VÝVOJ	21
4.1.1 Spolupráce s Centrem pro komunitní práci	21
4.1.2 Projekt „Občanské iniciativy“	22
4.1.3 Poučení z Kanady	22
4.1.4 Zapojení organizace AGORA Central Europe a poučení z Nizozemí	23
4.1.5 Závazná směrnice magistrátu	24
4.2 URČENÍ VNITŘNÍCH SLABÝCH A SILNÝCH STRÁNEK A VNĚJŠÍCH HROZEB A PŘÍLEŽITOSTÍ	24

4.2.1	Silné stránky	24
4.2.2	Slabé stránky	25
4.2.3	Příležitosti	25
4.2.4	Hrozby	26
4.3	ANALÝZA POSTOJŮ A ZÁJMU OBČANŮ O ZAPOJENÍ DO PLÁNOVÁNÍ ZMĚN VE MĚSTĚ.....	26
4.3.1	Dotazníkový průzkum v Bartošově čtvrti.....	27
4.3.2	Sonda do názorů obyvatel města Zlína – prosinec 2004.....	28
5	PROJEKTOVÁ ČÁST	31
5.1	ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI DO PLÁNOVÁNÍ ZMĚN VE MĚSTĚ - PŘÍRUČKA PRO ZAMĚSTNANCE MMZ	31
5.1.1	Příklady projektů se zapojením veřejnosti.....	31
5.1.2	Metodika zapojování veřejnosti do plánování ve městě. Popis technik	37
5.2	PROJEKT „PLÁNOVÁNÍ KONCEPCE CYKLISTICKÉ DOPRAVY NA ÚZEMÍ MĚSTA ZLÍNA SE ZAPOJENÍM VEŘEJNOSTI“	48
5.2.1	Návrh na realizaci další etapy zapojení veřejnosti do plánování koncepce cyklistické dopravy na území města Zlína.....	49
5.3	NÁVRHY PROJEKTŮ VYBRANÝCH ODBORŮ MAGISTRÁTU MĚSTA ZLÍNA S POUŽITÍM METOD ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI.....	57
5.4	PROŠKOLENÍ VYBRANÝCH ÚŘEDNÍKŮ MAGISTRÁTU V KOMUNIKAČNÍCH TECHNIKÁCH.....	58
5.4.1	Centrum pro komunitní práci, Zlín	58
5.4.2	Agora Central Europe, Praha	59
5.4.3	Národní síť Zdravých měst České republiky	59
5.5	VYUŽITÍ MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ PŘI ZAPOJOVÁNÍ OBČANŮ DO ROZHODOVACÍHO PROCESU	60
5.5.1	E-mailové upozornění na nová politická témata.....	60
5.5.2	Kontrola stylu publikovaných dokumentů.....	61
5.5.3	Online průzkumy veřejného mínění.....	61
5.5.4	Nejčastěji kladené otázky FAQs.....	61
5.5.5	Online diskusní forum	61
5.5.6	Online občanské komise.....	61
5.5.7	E-petice a e-referenda	61
5.6	ZŘÍZENÍ ODBORU KOMUNIKACE.....	62
	ZÁVĚR.....	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	65
	SEZNAM PŘÍLOH.....	66

ÚVOD

Představitelé statutárního města Zlína se před časem rozhodli, že budou otevřenější k požadavkům občanů při plánování změn ve městě a zahájili první konkrétní projekty se zapojením veřejnosti. Díky těmto praktickým ukázkám se zaměstnanci radnice začali učit, že dříve než zásadně změni životní podmínky obyvatel města, měli by nejdříve znát jejich názor. To znamená, uspořádat společná setkání, zmapovat požadavky občanů a hledat řešení vhodná pro všechny zúčastněné strany. Projekty se zapojením veřejnosti však dosud realizovalo pouze pár vybraných odborů, ostatní zůstávají u svých zaběhlých postupů, kdy projekt vznikne bez připomínek veřejnosti a později musí čelit vážné kritice, v nejhorším případě protestním akcím.

Výsledky této diplomové práce mají sloužit právě těm zaměstnancům radnice, kteří do plánování svých projektů zatím veřejnost nezapojili a chtějí se o to pokusit. Vycházím ze základní hypotézy, že lidé ve Zlíně mají o dění ve svém okolí zájem a není jim lhostejný vzhled jejich bydliště. Soudím, že když radnice občany správně osloví, tak jsou aktivní a chtějí se zapojit do tvorby konkrétních plánů. Potvrdit či vyvrátit tuto moji hypotézu by mělo dotazníkové šetření, ve kterém chci zjistit, zda vůbec má smysl snažit se o zapojení veřejnosti do plánování změn ve Zlíně a jestli mají lidé o takové aktivity zájem.

V závěru si musíme položit otázku: Jak správně „dělat“ zapojování veřejnosti v místních podmínkách? Odpověď určitě nebude jednoduchá a měla by vlastně tvořit celou projektovou část diplomové práce. Mimo jiné bude zahrnovat metodiku zapojování veřejnosti s popisem konkrétních technik a postupů, kterou mohou v následujících letech využívat zaměstnanci magistrátu. Na základě osobních zkušeností, po absolvování několika projektů se zapojením veřejnosti, se pokusím vytvořit přehlednou „kuchařku“ pro úředníky, kteří se teprve učí, jak správně oslovit veřejnost a přizvat ji k plánování zásadních změn ve městě. Zároveň zde budou shrnuty dosud realizované projekty se zapojením veřejnosti jako příklady dobré praxe a další návrhy na opatření, které by měl přijmout zlínský magistrát.

Lze předpokládat, že v budoucnosti se tato metodika stane nedílnou součástí vnitřní směrnice magistrátu „O komunikaci s občany při rozhodování ve městě Zlíně“. Proces zapojování veřejnosti pak bude díky této směrnici závazně uplatňován při přípravě a plánování investičních akcí města, při tvorbě koncepcí, strategických plánů a záměrů, které ovlivňují kvalitu života a rozvoj města.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORIE ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

1.1 Význam zapojování veřejnosti

Zapojování veřejnosti do rozhodování samosprávy je ve státech střední a východní

Evropy stále více přijímáno jako politická nezbytnost. Pokud jsou projekty zaměřené na zapojení veřejnosti správně realizovány, získají občané pocit, že jsou zvolenými zástupci respektováni, což zvyšuje nejen jejich sebevědomí, ale zpětně zároveň posiluje jejich respekt a loajalitu ke zvoleným zástupcům a institucím [1].

Existuje mnoho způsobů zapojení občanů do společenského života. Vedle placené či neplacené práce sem náleží i navázání společenských kontaktů se sousedy. Různá může být úroveň a intenzita zapojení: občané se mohou o dění pouze informovat, účastnit se setkání nebo mohou kandidovat do zastupitelstva.

Veřejná správa musí občany seznámit se svými plány a záměry, aby se lidé mohli do těchto projektů zapojit a přispět svými názory a aktivitami. Zapojování občanů nemůže být jednorázovou akcí. Musí jít o celou škálu způsobů, jakými radnice v průběhu roku iniciuje zapojování veřejnosti do rozhodování o budoucnosti jejich města, o jeho vzhledu.

Miroslav Foret na internetových stránkách www.komunikujici-mesto [11] uvádí, že občané vnímají, zda se na ně radnice obrací v momentě, kdy musí, protože jí to nařizuje zákon (například při veřejném projednávání územního plánu), a rozpoznají také, když jde o pouhé zviditelňování určité zájmové skupiny. Práce s veřejností by rozhodně měla být dlouhodobou záležitostí.

1.2 Vymezení pojmu

Odborná literatura i čeští a zahraniční experti označují zapojování veřejnosti slovem „participace“. O participaci hovoří rovněž dokumenty světových a evropských institucí. V současné době se tento pojem používá jako určitý „terminus technicus“. Participací obecně rozumíme podíl občanů na řízení společenských procesů, jejich podíl na veřejném, politickém, ekonomickém i kulturním životě.

V této práci je participace chápána jako zapojování občanů do přípravy plánů na místní úrovni. Zapojování veřejnosti v této podobě znamená, že lidé nejen získají informace o plánovaném projektu, ale mohou předat své nápady a názory těm, kteří rozhodují, a ovlivní tak konečný výsledek projektu. Předpokládá se, že tyto názory jsou přijímány, zapracovány do projektu a zajištěna je zpětná vazba.

Ve této diplomové práci se snažíme termínu “participace“ vyhnout a používat raději české označení procesu, ve kterém se lidé učí aktivně a odpovědně přistupovat ke své roli ve společnosti. Hovoříme proto o zapojování veřejnosti. Ve skutečnosti jde vždy o to, aby lidé dokázali činně využívat svých práv, nést zodpovědnost za své činy (třeba i za svou pasivitu) a přijmout a plnit povinnosti, které nese život ve společnosti.

Výsledky této práce budou mít praktické využití pro zaměstnance zlínské radnice, a proto je důležité věnovat se také jejich roli při uplatňování procesu zapojování veřejnosti a pokusit se o shrnutí všech dosud známých metod, používaných při zapojování veřejnosti.

Vzhledem k tomu, že zapojování veřejnosti je v české společnosti stále novinkou, není k dispozici mnoho odborné literatury. Proto jsou informace čerpány zejména z tiskovin, které vydávají neziskové organizace, případně zahraniční partnerská města. Navíc odborné poznatky, které jsou v těchto materiálech obsažené, jsou velmi dobře použitelné v praxi.

1.3 Formy zapojování veřejnosti

Formy zapojování občanů do rozhodování samosprávy představují různé stupně vlivu občanů. Často jsou zobrazovány jako žebřík, který začíná informováním občanů na nejnižším stupni a stoupáním po žebříku se dostaneme, až na vrchol, kde občané skutečně rozhodují. Jednoduchý model takzvaného žebříku je popsán v odborné literatuře [1].

VRCHOL „Rozhodování v rukou občanů“ Občané sami rozhodují o svých záležitostech (např. referendum)

4. stupeň	Partnerství. Občané spolupracují se samosprávou
3. stupeň	Konzultace. Samospráva naslouchá občanům
2. stupeň	Zodpovídání se. Samospráva vysvětluje občanům.
1. stupeň	Opozice. Občané mohou vyjádřit své námítky.

1.4 Účastníci procesu zapojování veřejnosti a jejich role

Hlavní aktéry procesu zapojování veřejnosti do plánování města můžeme pro potřeby této práce rozdělit do šesti skupin podle členů, jak je uvedeno v literatuře [1] a [3] : občané, politici, úředníci, experti, investoři a nezávislé právní subjekty.

1.4.1 Občané

Veřejnost představuje nejdůležitější a nejpočetnější skupinu účastníků zapojovacího procesu. Občanům by nemělo stačit, že půjdou jednou za čtyři roky k volbám. Měli by se aktivně účastnit projektu, který jim v našem případě radnice nabídne, přijímat informace, ale také navštěvovat veřejná setkání, účastnit se případných poradních skupin a samozřejmě vyjadřovat své názory a diskutovat o nich.

Ne všichni občané chtějí takto spolupracovat. Podle zkušeností neziskových organizací jako například Agora Central Europe, nebo Centrum pro komunitní práci (dále jen CpKP), které se zapojováním veřejnosti již několik let zabývají, se množství takzvaně zapojených občanů obvykle pohybuje od 1 do 10 %.

Důležité ale je nabídnout šanci všem, kteří se chtějí zapojit do procesu plánování a přípravy rozhodnutí.

V samotném procesu mohou občané jednat a vystupovat jako: aktivní jednotlivci, organizované skupiny občanů, nátlakové skupiny občanů.

1.4.2 Politici

Volení představitelů, tedy zastupitelů, radní a starosta obce, představují politickou část veřejného rozhodování. Svůj mandát získali ve volbách. Při své práci mají plnit předvolební sliby a hájit zájmy svých voličů. Politici by proto měli být první, kdo se o spolupráci

s veřejností/voliči bude zajímat a z pozice volených zástupců občanů s nimi svá rozhodnutí konzultovat.

V procesu zapojování veřejnosti by na sebe měli politici vzít povinnost aktivně informovat o plánech, o kterých budou rozhodovat. Tyto plány jsou většinou předem nastaveny. Například městská rada prostřednictvím svých programových prohlášení na začátku volebního období vymezuje aktivity, kterým se chce během čtyř let funkčního období věnovat. Pro každý rok je potom schvalován rozpočet města včetně investičních akcí.

1.4.3 Úředníci

Zaměstnanci veřejné správy vykonávají úkoly, které jsou jim určeny buď zákonem, nebo nadřízeným orgánem. Bez ohledu na to, zda se jedná o úředníky státní správy nebo samosprávy, jsou právě oni v každodenním kontaktu s občany. Jsou to také oni, ke komu se veřejnost obrací se svými problémy a výtkami. A konečně jsou to oni, kteří nakonec připravují materiály potřebné pro rozhodnutí i pro případné zapojení veřejnosti.

Chybou je, že úředníci často trpí neústupným lpěním na již zavedených a „osvědčených“ postupech přijímání rozhodnutí a práce s veřejností pro ně představuje práci navíc. Na druhou stranu existuje celá řada pracovníků ve veřejné správě, kteří účast veřejnosti vítají.

1.4.4 Experti

Úkolem expertů by měla být spolupráce se všemi aktéry procesu zapojování veřejnosti. Po diskusi s občany, politiky, úředníky a dalšími zájemci, by měli navrhnout řešení, které je nejen technicky a odborně nejlepší, ale hlavně odpovídá potřebám všech účastníků.

1.4.5 Investoři

Investory se mohou stát stejně tak místní soukromí podnikatelé, jako velké zahraniční společnosti. Obecně platí, že mají svůj vlastní zájem a prostředky, kterými ho chtějí dosáhnout. Při prosazování svých zájmů přednostně jednájí s politiky, či zástupci veřejné správy a s experty. Občané pro ně mnohdy nejsou partnerem, ale spíš zdrojem pracovní síly, potenciálními zákazníky a podobně. A navíc zahájení širšího rozhodovacího procesu se

zapojením veřejnosti z pohledu investorů oddaluje rozhodnutí a čas je pro investory důležitý faktor.

1.4.6 Nezávislé subjekty

Některé zdroje uvádějí (většinou se jedná o publikace vydávané neziskovými organizacemi), že je velmi důležité, aby se celého projektu zapojení veřejnosti do rozhodování účastnily nebo na něj aspoň dohlížely nezávislé subjekty. Tím může být nezisková organizace, která například uspořádá veřejné setkání, agentura, která zpracuje názorový průzkum, nebo takzvaný facilitátor, který vede jednání ostatních aktérů. Pavel Mička ve své rigorózní práci [3] přímo uvádí, že je potřeba někoho třetího, kdo není zatížen sympatiemi či výhradami k některému z aktérů, a který tím pádem zaručuje, že projekt není nikým manipulován. Stejný názor se objevuje rovněž v publikacích CpKP a v doporučeních Národní sítě Zdravých měst České republiky (dále jen NSZM).

1.5 Výhody a nevýhody zapojování veřejnosti

V literatuře [1], [3] a [4] je vyjmenována celá řada důvodů pro a proti realizaci projektů se zapojením veřejnosti.

1.5.1 Výhody

Z pohledu občana:

- získá větší vliv na rozhodovací proces, je slyšet jeho názor, jeho argumenty jsou brány v úvahu

Z pohledu úředníka:

- politici a veřejnost se lépe seznámí s jeho prací a úředník tak posílí svou pozici v organizaci
- získá důležitou zpětnou vazbu, nové nápady a pohledy na věc
- získá nové a třeba i příjemné kontakty
- získá důležitou oporu pro konečné řešení

Z pohledu politika:

- dobrá možnost pro navázání bližšího kontaktu s voliči
- budování pozitivního image (otevřenost, vystoupení z anonymity)

Vedle těchto „soukromých“ argumentů existují čtyři dobré důvody obecnějšího charakteru, proč aktivně spolupracovat na procesech zapojování občanů:

- Kvalitnější rozhodovací proces. Zapojování občanů totiž přináší do rozhodovacího procesu více informací. Lidé znají dobře oblast, ve které žijí, mají zkušenosti z minulosti a mohou přispět dalšími cennými znalostmi.
- Větší podpora demokratického procesu. Pokud jsou lidé lépe informováni o důvodech určitého rozhodnutí, když vědí, že jejich názory a nápady byly uváženy, když se rozhodování účastnili a považují ho za své, lépe přijmou konečné rozhodnutí.
- Dosažení vyššího stupně samosprávy. Dosažení stavu, kdy občané rozhodují sami ve své vlastní komunitě, můžeme považovat za hlavní smysl participace. Může to znít trochu pompézně, ale cílem našeho snažení je, aby lidé sami ovlivňovali podmínky, ve kterých žijí, aby o nich více diskutovali a společně rozhodovali.
- Zapojování občanů může být v neposlední řadě i zábavné. Proces zapojování veřejnosti znamená především komunikaci s lidmi, sdílení emocí, navázání nových přátelství. Mnoho pracovních setkání může být i příjemnými společenskými událostmi, pokud jsou kreativně zorganizována.

1.5.2 Nevýhody

Zapojení veřejnosti prodlužuje rozhodovací proces a na rozdíl od obvyklých rozhodovacích postupů vyžaduje energii i finanční prostředky navíc. Je nesporné, že rozhodovací proces znamená náklady navíc. Na druhou stranu je třeba zvážit náklady spojené s obhajobou přijatých rozhodnutí a dalších dodatečných nákladů, jako je například pozastavení prací kvůli protestům občanů.

Můžeme čelit argumentu, že participace je popíráním zastupitelské demokracie. Ve skutečnosti dobře zorganizovaný proces zapojování veřejnosti obohacuje zastupitelskou

demokracii o nový prvek – dává hlas všem, kteří se o téma zajímají. Zapojení veřejnosti do rozhodovacího procesu nemá suplovat rozhodování veřejné správy. Tato aktivita není chápána tak, že občané udělají práci za úředníky či politiky. Má za cíl podpořit proces, který vede ke konečnému rozhodnutí v zastupitelstvu.

Hrozba zneužití nátlakovými skupinami. Zájmové skupiny či silná lobby mohou veřejnost zneužít pro prosazení vlastních zájmů. Mezi občany se také často objevují „nesmiřitelní oponenti a věční stěžovatelé“, kteří svými výpady budou celý proces narušovat.

Existují oblasti, ve kterých je zapojení veřejnosti nemožné. Například obrana státu, policie, soudnictví, řešení krizových situací. Postupy pro zapojování veřejnosti do rozhodování a plánování nejsou univerzálním návodem a nelze je použít vždy.

2 PRÁVNÍ DŮVODY PRO ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI A FINANCOVÁNÍ

Jak uvádí Mička [3], pro zapojování veřejnosti do plánování ve městě neexistují žádné právní překážky a to jak v českém právním řádu, tak v mezinárodních deklaracích a chartách. Z čistě formálního hlediska je v národním právu zapojení občanů dokonce vyžadováno. I předložené mezinárodní úmluvy (k většině se Česká republika přihlásila) hovoří přímo o „participaci“ a prosazují ji. Bohužel je podmínka zapojení veřejnosti v našich zákonech téměř vždy formulována jen velmi neurčitě a představitelé veřejných institucí tak nejsou nuceni vést občany k aktivnímu zapojení do veřejného dění. Moc, kterou orgány veřejné správy disponují, však nepředstavuje pouze moc rozhodnout a přijaté rozhodnutí prosadit, ale veřejná autorita má také moc přizvat občany a společně hledat řešení a formulovat rozhodnutí. Současná úprava správního řádu a občanského práva přitom poskytuje občanům dostatečné množství nástrojů pro kontrolu provedených rozhodnutí.

2.1 Zapojení veřejnosti v současné legislativě ČR

Současná legislativa definuje základní stupně a techniky pro informování a zapojení občanů do přípravy rozhodnutí v obci v těchto případech:

- informování o obecním úřadě, činnosti orgánů obce a hospodaření obce (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 106/1999 o svobodném přístupu k informacím),
- při poskytování informací na žádost (zákon č. 106/1999 o svobodném přístupu k informacím),
- pokud má obec záměr prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích),
- v rámci územního plánování a stavebního řízení při informování, projednávání a připomínkování základních dokumentů územně plánovací dokumentace (zadání, koncepce, návrh územního plánu) občany (zákon č. 50/1976 Sb., o územím a stavebním řádu),
- při poskytování informací o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů (zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí),

- při plánování zásahů a při zahajování správních řízení, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny),
- při přípravě záměru stavby, činností a technologií, rozvojových koncepcí a programů, jejichž provedení by mohlo vážně poškodit životní prostředí (zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí, zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivu rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí),
- při řešení specifických problémů obce technikou místního referenda, včetně konkrétních problémů týkajících se územního a rozvojového plánu obce (Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb., hlava druhá, čl. 21, zákonu č. 298/1992 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška ministerstva vnitra č. 433/1992 Sb., o úkolech obcí při zajišťování voleb do zastupitelstev v obcích a při místním referendu, zákon č. 491/2001 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů).

2.2 Zapojování veřejnosti v mezinárodních dokumentech

Účast veřejnosti na rozhodování samosprávy zdůrazňují následující mezinárodní dokumenty:

- Aarhuská úmluva je obecným nástrojem pro zapojování veřejnosti do rozhodování („Úmluva EHK/OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování s přístupem k právní ochraně v otázkách životního prostředí“). Byla podepsána v červnu roku 1998 v dánském Aarhusu 38 členskými státy Evropské hospodářské komise. Aarhuská úmluva byla podepsána i samotnou Evropskou komisí. Česká republika podepsala Aarhuskou úmluvu v červnu 1998 a připravuje se její ratifikace, po které bude závazným právním dokumentem i u nás.
- Evropská legislativa – např. Nařízení (ES) 1260/99 Evropského parlamentu a Rady, která dává základní ustanovení pro využívání strukturálních fondů pro období 2000 – 2006. Obecně zdůrazňuje potřebu plánovat, implementovat a monitorovat opatření na podporu regionálního rozvoje v partnerství mezi různými socio-ekonomickými partnery.

- Vysvětlující dokumenty Komise Evropských společenství, které rovněž zdůrazňují potřebu partnerství. (Např.: European Commission: Plans and programming documents for Structural funds 2000 – 2006: Vademecum, Luxemburg, 2000. European Commission: Structural Actions 2000 – 2006 – Commentary and Regulations, Luxemburg, 2000).
- Metodické příručky a doporučení Světové banky, a OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj) a EBRD (European Bank for Reconstruction and Development – Evropská banka pro obnovu a rozvoj), které se týkají účasti veřejnosti.

2.3 Další legislativní podpora

Významným stimulem pro realizaci projektů se zapojením veřejnosti na místní a regionální úrovni je to, že občanská participace se stává jednou z podmínek pro získání dotací ze státního rozpočtu, ale i z rozpočtů krajských.

Významnou roli zde sehrává Evropská unie, neboť čerpání finančních prostředků z evropských fondů (např. program SAPARD) je často přímo podmíněno zapojením veřejnosti do podporovaných projektů.

2.4 Finanční podpora

Nejen v případě projektů se zapojením veřejnosti je finanční stránka na prvním místě. Literatura [3] výstižně uvádí, že jakmile je poskytnutí finančních prostředků na realizaci projektu podmíněno účastí veřejnosti, většinou k ní místní správa opravdu přistoupí.

Finanční prostředky na proces zapojení veřejnosti do plánování změn ve městě přitom mohou plynout přímo od místní či regionální správy, od ústředních orgánů státní správy, z fondů Evropské unie, případně z nevládního neziskového sektoru, zejména od nadací (českých, zahraničních, resp. mezinárodních).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 MĚSTO ZLÍN, ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A ROLE MAGISTRÁTU

3.1 Charakteristika města Zlína

Zlín je krajské město s 80 tisíci obyvateli. Je průmyslově podnikatelským centrem regionu východní Moravy. Image města Zlína jako města podnikatelů dosud nevymizel z povědomí občanů České republiky. Pozitivně je vnímán postoj obyvatel města k práci (někdy charakterizován jako „baťovský duch“ města) ačkoliv statistiky ekonomické výkonnosti regionů v ČR ukazují, že se jedná o blednoucí minulost. Zlín si udržuje pověst města zeleně, centrum města s přiléhajícím továrním areálem a satelitními sídlišti je unikátním architektonickým celkem.

3.2 Organizační struktura statutárního města Zlína

Město Zlín je jedním z 19 statutárních měst v České republice. Statutární města mají právo rozhodovat o svých vnitřních problémech a záležitostech řízení všeobecně uznávaným dekretem (statutem). Statutární města mají širší okruh pravomocí než obyčejné obecní úřady a v případě svěřených pravomocí mají oprávnění vykonávat státní správu pro jinou obec nebo několik obcí. Tyto pravomoci jsou vykonávány primátorem. Přestože může město být ze zákona územně členěno, není tato forma řízení ve Zlíně aplikována. Město je řízeno jednostupňově. V jednotlivých městských částech jsou zřízeny úřadovny magistrátu, jejichž prostřednictvím jsou přenášeny k řešení lokální potřeby obyvatel.

Podle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) má následující orgány:

- Zastupitelstvo města Zlína (dále jen ZMZ) – v současné době 39 členů
- Radu města Zlína (dále jen RMZ) – 11 členů, z toho 6 uvolněných členů (primátor a 5 náměstků)
- výbory
- komise
- tajemníka
- Magistrát města Zlína

Magistrát města Zlína (dále jen MMZ) vykonává státní správu v přenesené působnosti a vytváří odborné zázemí pro činnost samosprávných orgánů (RMZ a ZMZ). V samostatné působnosti plní úředníci úkoly, které jim uložila rada nebo zastupitelstvo, a pomáhají v práci komisím a výborům. V přenesené působnosti vykonávají státní správu, kterou obcím svěřují jednotlivé zákony. V těchto věcech jsou podřízeni krajskému úřadu. Magistrát je vnitřně členěn na odbory, oddělení a samostatná oddělení. Řídí se organizačním řádem a organizační strukturou.

Organizační struktura Magistrátu města Zlína procházela během let změnami. Největší z nich se odehrála na přelomu let 2002 a 2003 v souvislosti s druhou fází reformy veřejné správy, kdy v souvislosti se zrušením okresních úřadů byly převedeny jejich kompetence na pověřené obce, kraje či jiné instituce. V současné době má MMZ asi 570 zaměstnanců.

Aktuální organizační struktura města Zlína zobrazující závislost jednotlivých organizačních složek je umístěna v oddílu Přílohy (viz. Příloha I).

4 ANALÝZA PROCESU ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI VE ZLÍNĚ

4.1 Počátky procesu zapojování veřejnosti ve Zlíně a dosavadní vývoj

Principy procesu zapojování veřejnosti začal zlínský magistrát uplatňovat na konci devadesátých let 20. století. Základy byly zřejmě položeny v roce 1996, kdy se Zlín zapojil do Projektu Zdravé město. Jedná se o mezinárodní projekt, který iniciovala v roce 1988 OSN – Světová zdravotnická organizace (WHO). Zdravé město je od svého počátku komunitním projektem, otevírá prostor pro posilování aktivit a zájmu obyvatel o věci veřejné. Mezi hlavní principy OSN a Evropské unie pro Zdravá města patří: podpora zdraví a kvality života, udržitelný rozvoj a participace veřejnosti/partnerství v komunitě.

Dalším důležitým krokem bylo zahájení spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi (dále jen NNO). V roce 1998 navázal zlínský magistrát kontakty s NNO CpKP, a to bezprostředně po společném pobytu „na zkušenou“ v Kanadě v rámci projektu CIDA, který byl zaměřen na přenos „know-how“ pro veřejnou správu v České republice. Účastníci stáže, vybraní úředníci magistrátu a pracovník CpKP, se seznámili se způsoby účasti veřejnosti na rozhodovacích procesech.

4.1.1 Spolupráce s Centrem pro komunitní práci

Prvním společným projektem MMZ a CpKP, do kterého byla zapojena veřejnost podle principů popsaných v této práci, bylo vyřešení problému „skateparku“. Při rekonstrukci veřejných ploch na sídlišti Jižní Svahy zdejší obyvatelé protestovali proti umístění skateparku pod mostem v bezprostřední blízkosti obytných domů. K veřejné diskusi byl přizván nezávislý moderátor z CpKP. Poté, co občané i radnice došli ke smírnému řešení, pokračoval proces zapojení veřejnosti do plánování regenerace sídliště a přípravy další fáze Centrálního parku. Zapojení veřejnosti do rozhodovacího procesu bylo v tomto případě podmínkou pro získání státní dotace. Také díky realizaci veřejných setkání, vytvoření občanských pracovních skupin a dalších aktivit, se podařilo získat dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj na realizaci místních úprav ve výši 11 milionů korun. Podrobnější popis projektu je součástí této práce jako příklad dobré praxe pro zaměstnance magistrátu v kapitole 5.1.1.

4.1.2 Projekt „Občanské iniciativy“

V programovém prohlášení RMZ pro volební období 1998 – 2002 si rada města stanovila řadu programových cílů. Jedním z nich bylo zapojení veřejnosti do spolurozhodování o otázkách rozvoje města. Zároveň se město snažilo zlepšit komunikaci s veřejností.

Výsledkem bylo schválení a realizace projektu „Občanské iniciativy“, který se zaměřil na zefektivnění komunikace mezi občany a městem. Po zvážení všech možností byly vybrány a personálně obsazeny tři nejvhodnější lokality, ve kterých byl zahájen zkušební provoz. Tento krok následoval po zřízení zmiňovaných úřadoven a poté, co se podařilo nastavit fungující systém při řešení problémů občanů příměstských částí. Paradoxně však došlo k situaci, kdy obyvatelé vnitřního města stále hlasitěji projevovali svoji nespokojenost s neřešením problémů charakteristických pro život obyvatel v centru. Podle zjištění úředníků občany nejvíc odrazovala jakási nedůvěra ve velký úřední kolos, jako je zlínský magistrát.

Vybráni byli dobrovolní pracovníci občanských iniciativ, kteří projevíli zájem o tuto činnost. Protože jejich práce vyžaduje častý a bezprostřední kontakt s občany, byl při personálním obsazování středisek Občanských iniciativ kladen důraz na dobrou znalost místní problematiky a schopnost bezkonfliktního jednání s lidmi. V současné době bylo ve Zlíně dosaženo cílového stavu projektu, a to pokrytí celého území vnitřního Zlína 17 středisky Občanských iniciativ.

Kromě toho město Zlín již několik let organizuje veřejná setkání členů rady a zaměstnanců radnice s občany příměstských a městských částí.

4.1.3 Poučení z Kanady

Dalším projektem, který byl ve Zlíně naplánován za účasti veřejnosti, bylo řešení „Koncepce nakládání s odpady ve městě Zlíně“. Spolupracovala při něm města Olomouc, Zlín a Guleph (Kanada). Metodického vedení se opět ujali pracovníci CpKP. Cílem bylo vypracovat dlouhodobou koncepci odpadového hospodářství pro zmiňovaná města s využitím plánovací metodiky, která se již osvědčila v Kanadě.

Kanadská města vypracovávají dlouhodobé plány již od 80-tých let. Od počátku se drží zásady, podle které úspěch každého systému odpadového hospodářství závisí na

dobrovolné spolupráci těch, kdo odpad produkují. Postup při plánování koncepce ve Zlíně je popsán jako ukázka dobré praxe pro zaměstnance magistrátu v kapitole 5.1.1.

V roce 2002 se ve Zlíně konala pracovní konference na téma participace, které se zúčastnili odborníci z Kanady, zástupci města Olomouc a zaměstnanci zlínského magistrátu. Účastníci však nebyli jen pasivními posluchači odborných přednášek. Sami se zapojovali do diskusí, zajímali se o chod veřejné správy v Kanadě, chtěli získat srovnání s vlastní praxí a možnostmi v místních podmínkách. Své myšlenky a názory mohli nejlépe uplatnit při odpolední diskusi v pracovních skupinách. Lidé rozdělení do sedmi pracovních skupin se měli na chvíli vžít do role politika, úředníka a občana, a pro každou z těchto pozic určit nejvhodnější systém zapojování veřejnosti. Nejvíce příznivců si získal tzv. interaktivní proces, kde je zajištěna obousměrná komunikace. Tento proces poskytuje informace veřejnosti a do rozhodování vnáší myšlenky či priority obyvatel dané obce. Účastníci tohoto procesu musejí být schopni klást otázky a přijímat odpovědi. Stejně sympatie si získal rovněž proces zahrnující prvek osvěty s cílem zajistit informovanost účastníků. Ten by měl obsahovat školení a vzdělávání. Účastníci rozhodovacího procesu musejí být schopni vidět projekt v kontextu. Veřejnost by měla v tomto případě chápat potřebu změn a pomáhat při vypracování a posuzování alternativních možností.

4.1.4 Zapojení organizace AGORA Central Europe a poučení z Nizozemí

V roce 2002 začala spolupráce města Zlína s organizací AGORA Central Europe na Projektu Regenerace sídliště Bartošova čtvrť. Základy projektu byly položeny v roce 2001, kdy zástupci zlínské radnice odjeli na setkání partnerských měst v holandském Groningenu. Součástí této akce byla soutěž participačních projektů, které měli představitelé měst na místě navrhnout. Zástupci Zlína zvítězili se svým návrhem na regeneraci sídliště Bartošova čtvrť. Získali tak finanční podporu holandské organizace VNG (Asociace holandských municipalit) a metodickým vedením projektu byla na základě výběrového řízení pověřena nezisková organizace Agora Central Europe se sídlem v Praze. Cílem projektu bylo opravit jedno z nejstarších zlínských sídlišť. Zapojení veřejnosti přitom bylo jednou z podmínek pro získání grantu na regeneraci sídliště z Ministerstva pro místní rozvoj.

Na proces zapojování veřejnosti dohlíželi odborníci z partnerského města Groningen (Nizozemí), kteří se účastnili veřejných projednávání a předávali zlínským úředníkům praktické zkušenosti ze svých participačních projektů.

Projekt „Regenerace sídliště Bartošova čtvrť“ je popsán v příkladech dobré praxe pro zaměstnance magistrátu v kapitole 5.1.1.

4.1.5 Závazná směrnice magistrátu

Představitelé radnice se na základě úspěšné realizace zmiňovaných projektů se zapojením veřejnosti rozhodli zabývat účastí veřejnosti na rozhodování systematictěji. Vznikla myšlenka vytvořit a schválit směrnici, která by byla závazná pro všechny složky MMZ.

V roce 2002 ustanovilo město vlastního koordinátora participace, jednoho ze zaměstnanců oddělení cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů. Vypracován byl návrh směrnice (viz. Příloha II) , který je dosud stále doplňován a pozměňován. Její součástí se má stát metodika pro zaměstnance MMZ, která je obsažena v projektové části této diplomové práce.

4.2 Určení vnitřních slabých a silných stránek a vnějších hrozeb a příležitostí

Definovány budou slabé a silné stránky, hrozby a příležitosti, které mají vliv na zavádění a uplatňování metod zapojování veřejnosti do rozhodovacího procesu ve městě Zlíně.

4.2.1 Silné stránky

- zkušenosti s realizovanými projekty zapojování veřejnosti
- příprava závazné směrnice
- platná směrnice o komunikaci s médii
- vytvoření sítě občanských iniciativ
- nabídka školení a dalšího vzdělávání pro úředníky
- spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi (Agora, CpKP)
- podpora NSZM
- práce na lokálních a dobře známých tématech
- dispozice lidským potenciálem (místní skupiny, občanské iniciativy, dobrovolníci)

- kontakty na podnikatelskou sféru
- zahraniční know-how

4.2.2 Slabé stránky

- v městském rozpočtu neexistuje kapitola na úhradu nákladů spojených s participací
- projektům se zapojováním veřejnosti jsou nakloněny jen některé odbory
- nesrozumitelnost úředních dokumentů, používání úředního jazyka
- pouze formální zájem o připomínky občanů
- nedostatek času pro účast veřejnosti na některých projektech
- neprůhlednost některých rozhodnutí politické reprezentace
- špatné vysvětlování některých nepopulárních a konfliktních rozhodnutí v minulosti (zrušení 13. ZŠ)
- menší politická podpora

4.2.3 Příležitosti

- zapojování veřejnosti jako podmínka pro získávání státních dotací a dotací EU
- získání důvěry občanů
- budování lepšího image města
- snížení pravděpodobnosti občanských protestů proti záměru
- předcházení budoucím konfliktům
- vznik partnerství „občan – radnice“
- pozitivní medializace
- ukázky dobré praxe pro ostatní města ČR

4.2.4 Hrozby

- nátlakové skupiny, lobby
- NIMBY syndrom
- veřejnost je projednáváním dokumentu při jeho zpracování zahlcena
- občanům není poskytnuta zpětná vazba
- přezíravé chování odborníků
- ztráta politické podpory
- klesající zájem o veřejné dění

4.3 Analýza postojů a zájmu občanů o zapojení do plánování změn ve městě

Výhody zapojování veřejnosti do plánování projektů jsou nesporné. Jaký je však zájem občanů o veřejné dění? Jsou vůbec ochotni účastnit se veřejných projednávání a podílet se na plánování změn ve svém bydlišti? Odpověď nám pomohou najít realizované názorové průzkumy, ankety a názorové sondy.

Pokud bychom hodnotili postoje občanů k projektům se zapojením veřejnosti z obecného hlediska, můžeme využít celostátní průzkumy veřejného mínění. Například ze šetření IVVM v letech 1997 – 1999 lze odvodit, že pro Českou republiku lze stanovit průměr cca 30% občanů, kteří se angažují v dění v obci, vstupují do něho svými připomínkami a aktivně přistupují k plánovaným projektům.

V případě města Zlína se nezaměříme ihned přímo na proces zapojování veřejnosti, ale prozkoumáme širší souvislosti, které nám napoví, jaký je postoj občanů ke zlínskému magistrátu.

Pomohou nám při tom výsledky dotazníkové akce mezi občany města Zlína pro účely Strategického plánu rozvoje města, která byla realizována v roce 2001. Dotazník byl zveřejněn v Magazínu Zlín v srpnu 2001 (náklad 34 000 kusů) a odpovědělo na něj 134 občanů.

Na otázku „Důvěřujete lidem na radnici? Věříte, že pracují pro dobro města?“ odpovědělo 31 % občanů Spíše ano a 28 % občanů Spíše ne. 36 % občanů si myslí, že je dostatečně informováno o práci radnice (odpověděli Spíše ano), 29 % občanů odpovědělo, že Spíše ne. Z toho se dá usuzovat, že **postoj občanů města Zlína k práci magistrátu je velmi rozpačitý** a úřad by měl rozhodně pracovat na budování lepšího image.

Pro potřeby diplomové práce poslouží také část průzkumu názorů obyvatel z roku 2002 nazvaného „Zlín mezi parlamentními a komunálními volbami“, který realizovala firma MARVIS, Zlín (ing. Jaroslav Pacák). Šetření se týkalo pouze obyvatel města Zlína starších 18-ti let (tj. 66 473 osob k 1. 1. 2001). Velikost výběrového souboru byla v první fázi stanovena na 300 respondentů. Na základě sběru dat v terénu byl tento soubor rozšířen na 320 respondentů. Průzkum mimo jiné zjišťoval, jak často se lidé informují o práci magistrátu. 53 % dotázaných odpovědělo, že měsíčně; 24 % zřídka. A jak se jim jeví výsledky práce Magistrátu města Zlína? 52% odpovědělo, že jsou dobré; 29 % je považuje za nevýrazné. Lidé měli rovněž ohodnotit, jak jsou pro ně významné informační zdroje prezentující práci magistrátu. Zdroje informací seřadili následovně: Magazín Zlín, regionální noviny, regionální televize, regionální rozhlas, informační desky, internet, úřední desky MMZ.

Tyto údaje jsou **důležité zejména pro volbu správných metod informování občanů** (informačních kanálů) v jednotlivých fázích procesu zapojování veřejnosti.

Zmiňované průzkumy nezahrnovaly otázku, která by se týkala přímo zapojování veřejnosti. Ovšem již v roce 2002 se k tomuto tématu vyslovovali obyvatelé Bartošovy čtvrti mezi nimiž byl prováděn názorový průzkum v rámci projektu regenerace sídliště Bartošova čtvrť. Více v následující kapitole 4.3.1.

4.3.1 Dotazníkový průzkum v Bartošově čtvrti

Názorový průzkum realizoval v září 2002 MMZ pod metodickým vedením občanského sdružení Agora Central Europe. Průzkum měl dvě fáze, a to telefonické dotazování, kdy zastupitelé města Zlína osobně telefonovali obyvatelům městské části a ptali se na problémy, které je v místě jejich bydliště trápí. Dále obdrželi obyvatelé sídliště tištěný dotazník, který byl jako součást Magazínu Zlín distribuován do všech domácností v Bartošově čtvrti.

Cílem průzkumu bylo zjistit názory obyvatel Bartošovy čtvrti na čistotu, bezpečnost, dopravní situaci, vzhled a údržbu veřejných prostranství a další témata.

Celkem se vrátilo 270 vyplněných dotazníků a představitelé města uskutečnili 51 úspěšných telefonických rozhovorů. Vyhodnoceny tedy byly názory 321 obyvatel Bartošovy čtvrti, přičemž sídliště Bartošova čtvrť má 1074 bytových jednotek (včetně Domu seniorů a Domu s pečovatelskou službou).

V závěru dotazníku lidé odpovídali, zda radnice má přizvat občany, když plánuje zásadní změnu, a také zda by oni sami chtěli společně s radnicí řešit problémy v této části města.

Naprostá **většina dotázaných (87 %) souhlasí s tím, aby radnice přizvala občany k diskusi, když plánuje zásadní změny, úpravy, či zlepšení ve městě.** Pouze 3% dotázaných s tímto tvrzením nesouhlasí a každý desátý neví, resp. neodpověděl.

Velká část dotázaných (58 %) je také **připravena společně diskutovat na veřejném setkání** 15. října, 17 % dotázaných nikoliv a přibližně každý čtvrtý dotázaný nevěděl, případně neodpověděl.

Z tohoto názorového průzkumu provedeného v omezené lokalitě, který se navíc vztahoval ke konkrétnímu projektu, vyplývá, že pro lidi není obtěžování, pokud je radnice vyzve k účasti na plánování změn a přestaveb. Dokonce jsou ochotni strávit svůj volný čas na veřejném projednávání a aktivně se podílet na přípravě projektu.

4.3.2 Sonda do názorů obyvatel města Zlína – prosinec 2004

Pro potřeby diplomové práce byl provedeno ještě jedno aktuální dotazníkové šetření. Vzhledem k jeho charakteru (jednoduché dotazy, malá návratnost) jej můžeme označit spíše jako sondu do názorů obyvatel, která však i přesto má svou vypovídací hodnotu.

V prosincovém vydání Magazínu Zlín (vychází v nákladu 34.500 kusů) byl zveřejněn anketní lístek se třemi otázkami a prostorem pro další poznámky občanů. Uzávěrka odpovědí byla 31. 12. 2004. Do té doby se podařilo získat 97 odpovědí.

Lidé mohli posílat své odpovědi poštou, dostali však také možnost, jak předat anketní lístek bezplatně. Bylo vytvořeno sběrné místo v Městském informačním a turistickém středisku a anketa byla zveřejněna na internetových stránkách města Zlína www.mestozlin.cz. Větší část odpovědí (52) přišla právě elektronickou poštou.

První anketní otázka měla zjistit, **zda si lidé myslí, že by radnice měla přizvat občany, když plánuje nové projekty nebo zásadní změny? Absolutní většina lidí (99 %) s tímto názorem souhlasila.** Pouze 1 % bylo proti.

Na otázku „Byl/a byste ochoten/ochotna strávit večer diskusí se zastupiteli města, zaměstnanci radnice a dalšími občany o konkrétním projektu?“ odpovědělo 80 % ANO, 11 % NE a 9 % NEVÍ nebo nechtělo odpovídat.

Poslední otázka měla zjistit, zda jsou lidé natolik aktivní, aby se sami „fyzicky“ podíleli na realizaci některého městského projektu. Jednalo by se například o rekonstrukci dětského hřiště, kde mohou rodiče pomoci s lakováním hracích prvků, nebo výsadbu nové zeleně, po konzultaci s odborníky. Z praxe totiž známe konkrétní případy, kdy se lidé sami podíleli na úpravě okolí svého bydliště a nepovažovali tuto práci za přežitek minulého režimu nebo činnost, na kterou přispívají jako daňoví poplatníci. Z odpovědí vyplývá, že 74 % dotázaných odpovědělo ANO. To znamená, že jsou ochotni se podílet na realizaci projektu. Dalších 5 % odpovědělo NE a 21 % NEVÍ nebo nechtělo odpovídat.

V anketním lístku byl ponechán prostor pro další poznámky občanů. Mezi nimi například zaznělo: *Zapojení občanů do řízení města je určité pozitivní a důležité. Pracovníci radnice nejsou nadlidé, aby o všem rozhodovali sami. Bohužel se dost často akce nedovede až do úspěšného konce. Určitě je důležité, aby se občané aktivně podíleli na tvorbě změn a konkrétních projektů. Má to i velký smysl pro případné stížnosti. Líbil se mi způsob, jakým se řešila „přestavba“ Bartošovy čtvrti, byla jsem na většině setkání a způsob, jakým jsme došli k úpravě starého sídliště byl zajímavý a přínosný. Důležitá je zpětná vazba, průběžné informování o akci (např. o probíhající stavbě, stavu správních řízení). Považuji za nutné se neustále snažit veřejnost do rozhodování ve městě zatahovat, pokud jim „město“ je schopno za tuto námahu nabídnout adekvátní výstup – to znamená v přiměřeném čase realizovat projekt. Jinak lidé nejsou motivováni zapojovat se do veřejného dění. Je to asi běh na dlouhou trať.*

Z malé návratnosti anketních lístků je zřejmé, že tento realizovaný průzkum veřejného mínění, či přesněji názorová sonda, nemůže být reprezentativní. Ovšem v podobných závěrech jsou úředníci magistrátu utvrzováni díky osobním rozhovorům s občany. Svědčí o tom také účast občanů na dosud uskutečněných veřejných projednáváních, kam vždy přicházelo okolo jednoho sta osob. Proto se domnívám, že **správně a poctivě realizovaný**

projekt zapojování veřejnosti je lidmi kladně vnímán a prosazování myšlenek „participace“ má smysl pro občany i pro radnici.

5 PROJEKTOVÁ ČÁST

5.1 Zapojování veřejnosti do plánování změn ve městě - Příručka pro zaměstnance MMZ

Příručka pro zaměstnance Magistrátu města Zlína, která popisuje dosud realizované projekty se zapojením veřejnosti a shrnuje jednotlivé kroky procesu zapojování veřejnosti, by se měla stát praktickým manuálem pro zlínské úředníky. Díky ní by měli naplánovat projekt se zapojením veřejnosti na jakémkoliv téma. Vzhledem k tomu, že se bude jednat o samostatnou publikaci, o její grafické zpracování se postará grafička z oddělení cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů je částečně použito číslování nezávislé na osnově diplomové práce.

5.1.1 Příklady projektů se zapojením veřejnosti

Příklady dobré praxe, které byly realizovány ve Zlíně.

1. Regenerace sídliště Bartošova čtvrť

Jednoletý projekt

Metodické vedení: Agora Central Europe, Praha

Celý projekt provázela informační kampaň: tiskové konference, tiskové zprávy; informace v měsíčníku Magazínu Zlín; informace ve vývěškách; letáky a plakáty v Bartošově čtvrti; spolupráce s občanskými iniciativami; písemné pozvánky pro aktivní občany, kteří projevíli zájem o spolupráci v průběhu projektu.

Termín	Uskutečněná aktivita
Říjen 2001	Setkání partnerských měst v Groningenu – vítězství zástupců Zlína s participačním projektem regenerace sídliště Bartošova čtvrť (náměstek primátora Jiří Sýkora, tisková mluvčí Dana Daňová).
Leden 2002	RMZ schválila ustavení pracovní skupiny pro participaci veřejnosti v projektu „Regenerace sídliště Bartošova čtvrť“ ve složení: Jiří Sýkora, Dana Daňová, Ivo Divoký, Vladimíra Pavlovová, Pavel Dohnal, Pavel

	Novák, Světlana Žáková.
4. června 2002	Úvodní veřejné setkání s obyvateli Bartošovy čtvrti za účasti partnerů z holandského Groningenu, seznámení s možnostmi zapojování veřejnosti do projektu regenerace sídliště Bartošova čtvrť (účast cca 80 osob).
Září 2002	Návštěva představitelů města Zlína v Groningenu nezbytná pro pomoc holandského partnerského města v projektu zapojování veřejnosti.
Září 2002	Dotazníkový průzkum – tištěné dotazníky do všech domácností v Bartošově čtvrti prostřednictvím Magazínu Zlín. Zřízeno bylo 7 sběrných míst přímo na sídlišti a 1 sběrné místo v budově radnice. Dotazník byl k dispozici také v informačním středisku MMZ a na internetových stránkách města spolu s odkazem na e-mailovou adresu, kde byly připomínky shromažďovány. Sídliště má 2 223 obyvatel, 1 074 bytových jednotek. Celkem se vrátilo 270 vyplněných dotazníků a představitelé města uskutečnili 51 úspěšných telefonických rozhovorů. Dohromady se nám tedy podařilo získat názory od 321 obyvatel Bartošovy čtvrti.
Září 2002	Telefonické dotazování (členové RMZ a ZMZ). Telefonické dotazování muselo probíhat v době, kdy měli všichni občané z Bartošovy čtvrti zároveň k dispozici dotazníky. Jako příprava k telefonickému dotazování musely být splněny následující požadavky: • Výběr vzorku občanů Bartošovy čtvrti (náhodný výběr dle seznamu ulic z telefonního seznamu – zajistila Agora Central Europe), • Stanovení termínů pro provedení telefonického dotazování – v týdnu od 9.září 2002, • Rozeslání dopisů občanům z vybraného vzorku informujících o nadcházejícím průzkumu, • Kanceláře určené pro telefonické dotazování by měly být umístěny blízko sebe z důvodu bezproblémového zajištění a případné pomoci telefonujícím, • Agora Central Europe zajistila speciální software, vytvořený pro telefonické dotazování – nutný přístup k internetu, • Technické parametry a další záležitosti bylo nutné dopředu zkontrolovat se správcem sítě, • Členové zastupitelstva a pracovníci radnice byli požádáni o spolupráci při telefonickém dotazování (jako tazatelé zaznamenávající odpovědi do počítače), • Naplánovány přibližně 3 večery, každý tazatel byl vyzván, aby se zapsal na 2 z navrhovaných dnů (záleželo na počtu přímých telefonních linek, které byly k dispozici na magistrátu),

	• Každý tazatel měl k dispozici telefon - přímou linku a počítač. • Dotazování probíhalo formou rozhovoru, kdy tazatel kladl otázky, dotazovaný odpovídal a tazatel jeho odpovědi zaznamenával do počítače. Z databáze se vygenerovalo jméno a telefonní číslo. Počítač automaticky vygeneroval po zadání odpovědi další logicky následující otázku. Na obrazovce se vždy objevila jen jedna otázka. Dotazování se konalo vždy v pozdních odpoledních či večerních hodinách (přibližně od 18 do 21 hodin) přímo v budově magistrátu. Agora Central Europe zajistila analýzu výsledků průzkumu.
15. října 2002	Druhé veřejné setkání s obyvateli Bartošovy čtvrti, určení priorit na základě výsledků dotazníkového šetření mezi občany; vytvoření 3 pracovních skupin – dvě z nich se později sloučily – zůstaly 2 pracovní skupiny . Uskutečnilo se celkem 7 schůzek pracovních skupin. (účast cca 70 osob, do pracovních skupin se na místě přihlásilo 26 občanů sídliště)
21. října 2002 - 26. listopadu 2002	Setkání pracovních skupiny (účast partnerů z Groningenu) Doprava a parkování Údržba komunikací Záplavy a oprava náhonu
Listopad 2002	Přidělení 8 milionů korun z rozpočtu města na regenerační práce v Bartošově čtvrti.
12. prosince 2002	Třetí veřejné setkání s obyvateli Bartošovy čtvrti za účasti partnerů z holandského Groningenu (účast cca 80 osob) Na posledním veřejném setkání stanovili občané priority (konkrétní investiční akce) projektu.
Leden 2003	Dopracování projektu architektem. Schválení Radou města Zlína.
20. února 2003	Schválení projektu „Regenerace sídliště Bartošova čtvrť“ ZMZ.

2. Centrální park Jižní Svahy

Víceletý projekt

Metodická podpora: Centrum pro komunitní práci, Přerov

Termín	Uskutečněná aktivita
Leden 1997	Veřejné projednání záměru vybudování parku v lokalitě Kozlův žleb, budoucí I. etapa Centrálního parku Jižní Svahy (dále jen CPJS), a výtvarná soutěž pro děti na téma „Park a jeho využití“.

1997	Vypracování projektové dokumentace včetně vyřízení stavebního povolení (v projektu byly zapracovány požadavky obyvatel – např. propojovací chodník na Hony).
Září 1998	Zahájení stavby I. etapy CPJS (kolaudace květen 2000).
Únor 1999	Vypracování ověřovací studie II. etapy CPJS, která sloužila jako podklad pro další veřejná projednávání.
Červen 1999	Úvodní setkání občanů , samosprávy, státní správy a neziskových organizací, vznik zárodku komise pro přípravu CPJS.
Červenec 1999	Informace o chystaném záměru uveřejněné v místním tisku, rozhlasu a televizi.
Září 1999	Výstava na frekventovaných místech města + anketa v Magazínu Zlín, vyhodnocení ankety a oslovení dalších zájemců pro práci komisi pro přípravu CPJS.
7. října 1999	Schůzka komise pro přípravu CPJS s cílem zorganizovat celodenní akci, při které by se zapojila laická i odborná veřejnost se svými názory na plánovaný park.
16. říjen 1999	Tzv. plánovací sobota (celodenní akce) v místě budoucího parku (na II. segmentu) Program: seznámení s plány, poznačení všech připomínek od občanů, kulatý stůl, kde diskutovali projektanti i obyvatelé JS s autory projektu výsledek: vytvoření zadání pro projektanta.
Prosinec 1999	Schůzka komise – diskuse nad zapracovanými připomínkami v projektu.
Únor 2000	Projednávání statutu Občanské poradní komise pro CPJS.
Březen 2000	RMZ schválila členy Občanské poradní komise pro CPJS.
2000 – 2001	Zpracování projektové dokumentace a vyřízení stavebního povolení (v průběhu jednotlivých etap projektové dokumentace byly svolávány schůzky Občanské poradní komise, která se k PD vyjadřovala a dávala upřesňující požadavky).
2001	Zahájení stavby II. etapy (po jednotlivých částech pokračuje až dodnes).

Občanská poradní komise pro CPJS funguje dál, protože v průběhu realizací se upřesňují další etapy parku – např. centrální prostor pracovně nazývaný „kráter“. Komise se například podílela na přípravě výstavy k veřejnému projednávání „kráteru“.

3. Plánování odpadového hospodářství

Jednoletý projekt

Metodická podpora: Centrum pro komunitní práci, Přerov

Termín	Uskutečněná aktivita
Duben 2000	Vytvoření pracovní skupiny za účelem návrhu koncepce řízení pevného odpadu Cílem pracovní skupiny bylo vytvořit vlastní návrh koncepce pod vedením zodpovědného člena RMZ Tomáše Úlehly a za účasti zástupců Odboru životního prostředí a zemědělství a Odboru městské zeleně MMZ, Technických služeb Zlín s.r.o. a externích odborných spolupracovníků. Pracovní skupina kladla velký důraz na zapojení zástupců odborné veřejnosti a občanů města Zlína do procesu zpracovávání a realizace koncepce. Na přípravě koncepce se průběžně podílí také studenti zlínské Univerzity Tomáše Bati.
Červen – srpen 2000	Veřejný průzkum Vyhlášení ankety prostřednictvím Magazínu Zlín a terénní výzkum mezi občany města Zlína.
Červenec – srpen 2000	Místní a regionální konzultace Kulatý stůl s odbory města, kterých se koncepce nějakým způsobem dotýká: doprava, městská zeleň, ekonomický atd. Prezentace proběhla za účasti zodpovědných náměstků primátora Kulatý stůl s dotčenými orgány státní správy (Okresní hygienik, Okresní úřad Zlín, Okresní veterinární správa) Seznámení RMZ s návrhem koncepce Seznámení důvěrníků tzv. sítě městských úřadoven - představitelů „regionálních komisí“ Seznámení zástupců sektoru nestátních neziskových organizací, Okresní hospodářské komory, Regionální rozvojové agentury Východní Moravy, Českomoravské komory odborových svazů a také zpracovatele Programu rozvoje Zlínského kraje Seznámení nejširší veřejnosti + občanů, kteří jsou v evidenci radnice jako dopisovatelé a autoři petic a stížností. Informace přes sdělovací prostředky, plakáty, plakátky do městské hromadné dopravy, plakáty do sběrných dvorů a v Informačním centru a kancelář primátora Seznámení dotčených organizací (Technické služby Zlín, smluvní odběratelé vytríděných komodit surovin atd.) s návrhem koncepce S návrhem koncepce byli seznámeni také zástupci všech odborných komisí Rady města Zlína a další představitelé klubů politických stran, zastoupených v městském zastupitelstvu.
Září 2000	Tisková konference MMZ
Prosinec 2000	Prezentace na republikové úrovni Prezentace zpracované koncepce pro zástupce Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Ministerstva životního prostředí České

	republiky, Státního fondu životního prostředí a dalších zástupců veřejné správy.
Leden – únor 2001	Informace veřejnosti Interaktivní výstavky na veřejně navštěvovaných místech – hala radnice, supermarkety, Městské lázně, kino atd. a veřejná projednání koncepce s občany ve všech typech obytné zástavby.
Březen 2001	Shrnutí Kulatý stůl se zástupci sousedních okresů. Společné setkání všech zájemců o problematiku nakládání s KO, kteří uplatnili připomínky během procesu zpracování koncepce anebo projevíli zájem být průběžně seznamováni se změnami oproti původní koncepci.
Duben 2001	Závěrečná prezentace a schválení Poslední veřejné projednání koncepce se zpracovanými připomínkami Projednání koncepce v odborných komisích RMZ a následné schválení v RMZ a ZMZ.

5.1.2 Metodika zapojování veřejnosti do plánování ve městě. Popis technik

1. *Příprava podkladů a vytvoření interní pracovní skupiny*

Uvnitř radnice je zahájena diskuse o plánovaném projektu, včetně zapojení externích odborníků. Členové Rady města Zlína projednají návrh na vytvoření pracovní skupiny, která se bude projektem zabývat. Rada později schválí přesné složení pracovní skupiny. Její členové se pravidelně scházejí, přijímají připomínky veřejnosti, reagují na ně a zapracovávají je do projektu.

Složení pracovní skupiny se většinou opakuje: politici (náměstci primátora, členové RMZ a ZMZ), tajemník MMZ, vedoucí odborů, koordinátor zapojovacího procesu (tajemník pracovní skupiny), externí odborníci. Jakmile proběhne výběrové řízení na dodavatele projektu, je přizván také projektant.

2. *Vytvoření harmonogramu a určení dalšího postupu*

RMZ schválí dokument, který definuje cíle projektu. Koordinátor zapojovacího procesu vytvoří společně se členy pracovní skupiny předběžný harmonogram zapojovacího procesu (doba trvání projektu, postup, použité techniky zapojování veřejnosti apod.).

Zahájení mediální kampaně. Společnost je informována o vytvoření pracovní skupiny a záměrech magistrátu. Mediální kampaň je tvořena pro každý projekt individuálně vzhledem k jeho charakteru ve spolupráci s tiskovou mluvčí MMZ.

3. *Získání zájmu občanů a jejich zapojení do plánování*

V této fázi je velký důraz kladen na mediální kampaň. Nelze ji uspěchat a může být finančně náročná (nákladné inzeráty v tisku, tvorba bulletinů, letáků, reklama apod.). S plánovaným projektem je podrobněji seznamována veřejnost a některé kroky jsou konzultovány dříve, než projektant vytvoří konkrétní architektonickou studii či projekt.

3.1 *Informování občanů o záměrech radnice*

Kromě informování přes media se doporučuje, aby radnice spolupracovala s místními neziskovými a jinými organizacemi (např. knihovnami), které díky svým neformálním vztahům s veřejností mohou snadno informace předávat dál.

Úřední deska. Ze zákona vyplývá povinnost zveřejňovat na úřední desce všechny informace a dokumenty stanovené zákonem (např. důležitá oznámení, usnesení zastupitelstva a další). Úřední deska tak patří k nejtradičnějším formám informování. Zároveň je však méně účinná. Abychom upoutali pozornost, volíme vhodnou grafiku respektující grafický manuál města Zlína (spolupráce s grafičkou MMZ, oddělením cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů). Vhodné je vyhýbat se úřednímu jazyku. Pro mnohé je oficiální jazyk zveřejněných informací nesrozumitelný.

Vývěsní skřínky. Ve městě bylo zřízeno 72 stanovišť vývěsních skříněk, které nemají charakter úřední desky. Jejich hlavní funkcí je zajištění základního informačního servisu pro občany. Vývěsní skřínky spravuje odbor kanceláře primátora. Jeho zaměstnanci zprostředkují kontakt s jednotlivými městskými úřadovny a občanskými iniciativami, které mohou pomoci s vyvěšením materiálu. Setkání úřadoven a občanských iniciativ se koná tradičně každý pátek v budově radnice na náměstí Míru.

Tisková mluvčí a tiskové konference. Funkci prostředníka mezi úřadem a veřejností plní tisková mluvčí. Předpokladem dobré práce tiskové mluvčí je, aby měla přístup ke všem potřebným informacím. Předem by měla být stanovena jednotná mediální strategie. Tiskové konference jsou dalším způsobem předávání oficiálních informací zástupcům médií. Tiskové konference pořádá mluvčí zlínské radnice pravidelně jednou za čtrnáct dní, po jednání RMZ. Svolána může být i mimořádná tisková konference či briefing s novináři na dané téma. Tisková mluvčí rovněž připravuje a vydává tiskové zprávy radnice.

Plakáty, letáky a další propagační materiály. Plakáty jsou zpravidla velkého formátu a obsahují menší množství textu. Pro plakát jsou důležitá různá hesla a slogany či krátký text, který vzbudí pozornost (tzv. poutač) a je snadno čitelný i na dálku.

Leták má proti tomu menší rozměry a často obsahuje i více textu. Jak leták, tak plakát představují neperiodické tiskoviny, které informují o probíhajících akcích, o činnosti a poslání organizace atd. Možnosti distribuce jsou u letáku větší. Může být rozeslán poštou, rozdáván kolemjdoucím, je k dispozici na důležitých místech, nebo stejně jako plakát vylepen.

Výlep plakátů a rozmístění letáků do vozů městské hromadné dopravy zajišťuje Agentura Zlín, která je organizační složkou Dopravní společnosti Zlín-Otrokovice. Na zakázky pro město Zlín se vztahuje výrazná sleva.

Informační brožury. Kromě zmiňovaných zpráv a letáků může radnice vydávat i obsáhlejší informační brožury. Nemusí se vždy jednat o rozsáhlý text, někdy stačí i dva, tři listy, které drží pevně pohromadě. Brožury by měly být srozumitelné pro většinu občanů. Např. přehledy o příjmech a výdajích městského rozpočtu většině obyvatel města nic neřeknou. V brožurě ale může být informace, že na jednu vstupenku do městského divadla přispívá radnice 20 Kč, nebo že odstranění 1m² poničené fasády stojí tolik a tolik. V brožurách je také možné poskytovat občanům rady nebo je informovat o významné události.

Zpravodaj. Zlínská radnice vydává „vlastní noviny“, které jsou bezplatně distribuovány do všech domácností. Měsíčník Magazín Zlín vychází v nákladu zhruba 34 tisíc kusů. Jedná se o účinný způsob informování, který zasáhne širokou skupinu obyvatel. Redakce magazínu je součástí oddělení cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů. Nevýhodou je pouze brzká uzávěrka zpravodaje. Zpravidla 15. den předcházejícího měsíce. Magazín je potom distribuován prostřednictvím České pošty během prvních tří pracovních dní v aktuálním měsíci.

Jak ukázalo dotazníkové šetření zmíněné v kapitole 4.3. občané získávají nejvíce informací o práci magistrátu právě z Magazínu Zlín. Proto by měl radniční zpravodaj sloužit jako základní informační kanál, který je navíc pro magistrát i finančně nejvýhodnější. Pokud se nejedná o všívání a tisk stran navíc, je umístění informace do magazínu prakticky bezplatné.

Spolupráce s místním a regionálním tiskem. Místní a regionální tisk hraje významnou roli v informování veřejnosti. Jeho význam je vysoký zejména při informování o místních nebo regionálních problémech, která nejsou pro jiná media tolik atraktivní. Místní noviny tak stále dovedou konkurovat např. celonárodním tiskovinám, i když jejich úloha je v poslední době snížena rozmachem místní kabelové televize a rozhlasu. Navíc v případech, kdy je to nutné, může si radnice nebo jiná veřejná instituce koupit reklamní prostor (vždy je důležité mít na paměti, že jde o informování veřejnosti, nikoliv o reklamu samotného úřadu). Média by měla být kontaktována prostřednictvím tiskové mluvčí. Mluvčí by měla mít informace o celé akci.

Ve Zlíně sídlí tyto redakce deníků: MF Dnes, Zlínské noviny, Právo, Blesk a Česká tisková kancelář.

Televizní štáby, místní kabelová televize a rozhlas. Spolu s vývojem technického poznání se i v místních podmínkách stává vlastní televizní program nebo rozhlasová stanice dostupným způsobem komunikace s okolím. I finančně jsou tyto technologie již dostupné a hlavně relativně jednoduše ovladatelné. Právě proto můžeme očekávat nárůst diskusních pořadů nad aktuálními místními problémy v těchto kabelových televizích, nebo rozhlasové debaty s možností telefonického vstupu a kladení otázek posluchačů.

Ve Zlíně sídlí tyto TV redakce a rádia: Česká televize, Emurfilm (zpravodajství pro TV Nova a TV Prima), TV Net (kabelová televize), Český rozhlas, Rádio Zlín, AZ Rádio, Rádio Čas, Kiss Publikum, Evropa 2, Impuls, BBC.

Hromadná korespondence a zřízení telefonní linky. Hromadnou korespondenci je vhodné využít například při informování členů zastupitelstva. Vyžadují-li si to okolnosti, může radnice zaslat dopis do každé domácnosti. To však představuje nákladnou metodu a lze ji použít jen ve výjimečných případech. Vedle toho lze zaslat hromadné dopisy jen určité skupině obyvatel. Projeví-li nějaký občan zájem o účast v projektu, je mu vždy zaslána osobní pozvánka spolu s dalšími informacemi o projektu.

Veřejná autorita také může komunikovat s občany prostřednictvím telefonní linky. Volající tak dostane přímé informace od operátora a v případě, že se dotazy opakují, lze využít nahraných automatických odpovědí.

Informační centrum. Současný trend obecně vede veřejnou správu k tomu, aby soustředila většinu dostupných informací na jednom místě. Vedle celé řady různých informačních center, která se specializují na určité oblasti (např. cestovní ruch a informace o kultuře, poskytování informací pro podnikatele atd.) a mají různé zřizovatele či vlastníky, je zřizovatelem Městského informačního a turistického střediska MMZ (dále jen MITS) s primárním cílem poskytovat informace pro své občany/obyvatele města. Zde může občan získat většinu informací o činnosti daného úřadu. Moderní informační centrum by mělo fungovat jako určitá „brána“ do úřadu a občan-klient by měl větší část svých záležitostí vyřešit právě zde. Tím pochopitelně přesahuje rámec informování a pracovníci centra pak mají být schopni pomoci s vyplněním žádostí, s kontrolou všech potřebných náležitostí

rozličných podání tak, aby občan nemusel donekonečna „obíhat“ několik úředníků (ošetřeno zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím).

Výstavy a prezentace. Výstavy lze orientovat na aktuální problémy města nebo záměry a plány do budoucna. Je přitom důležité zvolit vhodné místo a formát výstavy (např. výstava v kulturním domě osloví jen hrstku návštěvníků, kteří po dobu trvání navštíví toto kulturní zařízení. Uspořádá-li se výstava třeba ve vstupní hale městského úřadu, vestibulu autobusového nádraží, nebo pasáži nákupního centra, všimne si jí daleko více lidí). Výstavy je vhodné doplnit některými interaktivními prvky (např. lidé mohou vpisovat své připomínky k vystaveným návrhům, hlasovat pro vystavené varianty, nebo sami navrhovat další řešení). Taková interaktivní výstava pak nemá jen čistě informativní charakter, ale získává i zpětnou vazbu od veřejnosti.

Internet. Informace o projektu jsou pravidelně zveřejňovány na internetu. Součástí webových stránek města www.mestozlin.cz se stane samostatný odkaz k danému projektu, kde jsou zveřejňovány všechny relevantní dokumenty (např. mapy, grafické návrhy). Informace jsou pravidelně aktualizovány. O vytvoření odkazu se postará webmaster z oddělení informačních systémů MMZ, stránky jsou pak pravidelně naplňovány pověřeným pracovníkem konkrétního odboru.

E-mailové upozornění na nová politická témata (z angl. e-mail alerts for new policy issues). Občané, kteří se zajímají o určitá témata, ponechají veřejné autoritě na sebe e-mailový kontakt a ve chvíli, kdy se dané téma stane aktuálním (např. začíná se v dané oblasti připravovat nová politika) obdrží všichni ve své e-mailové poště upozornění a příp. i výzvy k zapojení, nebo množství informací o daném tématu.

Nejčastěji kladené otázky FAQs. Na většině www stránek je funkční možnost vepsat v příslušném formuláři svou žádost, resp. otázku. Zároveň jsou často na internetu tyto otázky a odpovědi archivovány a máme tudíž přehled o tom, co občany nejvíce zajímá.

3.2. Konzultování s veřejností

Při použití těchto metod občané nejsou jen pasivními příjemci informací, ale sdělují svůj názor. Poskytují tak zpětnou vazbu před tím, než zastupitelstvo o daném problému

rozhodne. V zásadě lze vyčlenit dvě velké skupiny nástrojů ke konzultaci s veřejností a to metody zjišťující názory veřejnosti (např. dotazníkové šetření, telefonická anketa, rozhovory, pozorování atd.) a různé typy veřejných setkání (veřejné slyšení, panelová diskuse, konference u kulatých stolů atd.).

Dotazníkové šetření, příp. anketa. Dotazník není nic jiného než soubor otázek spolu s nabídkou možných odpovědí, které respondent zpravidla vybírá zaškrtnutím, nebo přímo písemně odpovídá. I když to vypadá jednoduše, dotazník by měl navrhnout odborník, protože nevhodně zvolené otázky a odpovědi nám neposkytnou potřebný obraz o názorech dotazované veřejnosti. Důležité je, aby si představitelé úřadu vždy uvědomili, co od daného názorového výzkumu očekávají. Na jedné straně je možné využít služeb různých agentur, které pro ni celý názorový výzkum zpracují. Nebo je možné zvolit anketní způsob, ve kterém sice, přísně vzato, není zaručena reprezentativnost získaných názorů, ale dotazník, který se dostal každému „do ruky“ určitě vzbudí více aktivity, než dotazování vybraného vzorku respondentů. V případě, že radnice vloží dotazníkový formulář (spolu s jednoduchým vysvětlením důvodů této akce a instrukcemi k vyplnění dotazníku) do svého zpravodaje, který je distribuován do každé domácnosti, získá zpět nejen názory veřejnosti o daném tématu (např. řešení dopravní situace ve městě), ale zároveň o tomto tématu informuje.

Rozhovory. Při rozhovoru je důležitá interakce mezi tazatelem a dotazovaným. I když použijeme strukturovaný rozhovor (tzn. máme předem dané otázky, často uvedené na záznamovém archu) můžeme na rozdíl od dotazníku získat více informací. V rozhovoru můžeme získat mnohé podrobnější informace o daném tématu a můžeme narazit i na nové problémy či jejich řešení. Rozhovory jsou také vhodným základem pro navázání lepšího vztahu s veřejností než anonymní dotazník (blíže viz telefonická anketa). V tabulce jsou uvedeny základní rozdíly mezi dotazníkem a rozhovorem.

Telefonická anketa. Zvláštním způsobem rozhovoru je telefonická anketa. Tuto metodu zjišťování dat využívá např. Agora Central Europe ve svých projektech. Vedle anketního šetření je to jeden z významných zdrojů informací jak pro organizátora, tedy radnici, tak pro občany. V telefonické anketě se představitelé města dotazují občanů na problémy, které je trápí. Telefonický rozhovor není pro tazatele nikterak náročný a vedle základních

komunikačních schopností vyžaduje jen minimální znalost práce na počítači (využívá se CATI program). Úspěšnost takových rozhovorů je velmi vysoká a to také proto, že odmítnutí rozhovoru vyžaduje od volaného určitou aktivitu (kdežto nevyplnit dotazník zaslaný poštou vyžaduje daleko méně úsilí). Díky takto uspořádané telefonické anketě se navíc výrazně mění (myšleno pozitivně) vztah představitelů veřejné instituce a občanů (lidé jsou potěšeni, že se někdo zajímá o jejich problémy a představitelé radnice jsou překvapeni vstřícností občanů, kterým se dovolali). Popis realizovaného telefonického dotazování najdete v ukázkách dobré praxe realizovaných projektů se zapojením veřejnosti.

Skupinové rozhovory. Dalším příkladem dotazování mohou být skupinové rozhovory. Účastníci skupinového rozhovoru jsou zpravidla vybráni jako reprezentanti určité názorové skupiny v komunitě. Dopředu jsou jim poskytnuty potřebné informace a při skupinovém rozhovoru jsou individuálně kladeny otázky, přičemž ostatní členové skupinového rozhovoru na ně mohou též reagovat. Takto vedený skupinový rozhovor se zástupci cílových skupin přináší veřejné autoritě kvalitní zpětnou vazbu.

Metoda Delphi. Metoda se nejčastěji používá, chceme-li získat např. názory od různých expertů na budoucí vývoj. Při konzultacích na místní úrovni by její použití bylo možné v případě hlubší spolupráce s místními experty nebo význačnými osobnostmi, které v daném místě žijí, nebo alespoň důvěrně znají řešený problém a zároveň tyto experty z různých důvodů (jejich časová zaneprázdněnost atd.) nemůžeme pozvat na určité jednání či setkání. Metoda Delphi je velmi obecně řečeno založena na několikakolovém dotazování. Nejprve jsou dotázaní vyzváni k odpovědi na úvodní dotazník (např. o budoucnosti daného regionu). Jejich odpovědi jsou zpracovány a zsumarizovány a zaslány všem zpět s žádostí o další vyjádření, příp. komentář k odpovědím jiných. Experti se tak svými odpověďmi vzájemně inspirují a korigují své stanovisko s ohledem na mínění ostatních. V tom je také největší úskalí této metody, kdy může převážít konformní názor a vytrácí se originální řešení, která nemají většinovou podporu.

4. Výběr priorit

Všichni, kdo se o dané téma zajímají (zastupitelé, pracovníci radnice, nevládní organizace, občané i podnikatelé) jsou pozváni, aby se zúčastnili diskuse u kulatého stolu.

4.1 Setkání s odbornou veřejností

Na první setkání, kde se jedná o projektu, je pozvána odborná veřejnost – instituce (krajský úřad), firmy, NNO, kterých se téma týká.

4.2 Setkání s širokou veřejností

Při svolávání veřejného setkání používáme výše uvedené metody informování (viz. bod 3.1 Informování občanů o záměrech radnice).

Veřejné setkání. Veřejné setkání představuje metodu s širokým uplatněním. Lze ji použít jak ke konzultacím a zjišťováním zpětné vazby od veřejnosti, tak lze zvolit interaktivnější formy a nechat v průběhu setkání občany hledat a připravovat určité řešení. Obecně platí, že veřejné setkání je určeno pro větší počet obyvatel (až stovky). Atmosféra veřejného setkání je spíše neformální a mezi účastníky setkání dochází k vzájemným interakcím (nejčastěji k diskusím) Níže uváděné metody představují spíše jednotlivé typy veřejných setkání, než samostatné metody:

Briefing. Briefing slouží zejména k informování veřejnosti. Po krátkém úvodu a prezentaci tématu následují otázky z „publika“. Publikum přitom často tvoří novináři.

Veřejné shromáždění s odborníky a veřejné slyšení. Obvykle se jedná o setkání, při kterém hlavní roli hrají různí odborníci a zástupci veřejné autority. Ti odpovídají na otázky veřejnosti. Veřejnost tak má právo zeptat se na cokoliv, co ji na daném tématu zajímá a navíc se zde mohou vysvětlit drobné nejasnosti a nepřesnosti, kvůli kterým by občané nemuseli následné rozhodnutí veřejné autority přijmout. Na rozdíl od briefingu zde přísně neplatí pravidlo otázka-odpověď a objevují se doprovodné komentáře. I tak je komunikace v zásadě jednostranná (experti a zástupci radnice vysvětlují občanům). Tento typ veřejného setkání se často používá, aby se formálně naplnily zákonné požadavky (např. projednání s veřejností) spíše, než aby se lidé mohli vyjádřit k danému tématu. Z tohoto pohledu lze proto tato setkání považovat spíše za nástroje informování, i když vždy záleží na samotném průběhu akce, nakolik otevřená diskuse nakonec vznikne.

Kulatý stůl. Představuje výrazně interaktivnější metodu konzultace s veřejností. Kulatý stůl je metoda, která je založena na tom, že všichni za stolem si jsou v diskusi rovni, každý má právo vyjádřit svůj názor. Kulaté stoly lze použít i na velkém shromáždění občanů (řádově

pro stovky občanů), kdy u každého stolu spolu s občany sedí také zástupce veřejné autority nebo odborník a případně i moderátor, který diskusi u stolu vede. Každý kulatý stůl diskutuje o daném tématu a výsledky diskuse mohou být posléze prezentovány i ostatním účastníkům veřejného setkání.

Panel představuje další možnost veřejného setkání. Členy panelu jsou obvykle zástupci různých názorových skupin. Účastníci panelu nejprve diskutují mezi sebou a poté se dostává ke slovu i publikum. Buď se ptá členů panelu, nebo diskuse probíhá v menších skupinkách.

Diskusní fórum. Metoda, která je opět zaměřená na diskusi mezi odborníky a zástupci veřejné autority a veřejností. Důležité je zastoupení různých názorových proudů a častá je i prezentace a diskuse různých alternativ.

Posezení při kávě. Na rozdíl od předešlých je tato metoda určena pro omezenou skupinu účastníků, kteří při neformálním setkání diskutují nad kávou o různých problémech. Nejedná se přitom o nikterak exkluzivně vybranou skupinu občanů, ale běžné občany, kteří o tento způsob komunikace projeví zájem.

5. *Tvorba plánů*

V tomto momentu mohou občané ještě aktivněji spolupracovat na přípravě rozhodnutí, tj. na návrhu určitého plánu nebo politiky. Mezi nejčastěji používané techniky aktivního zapojení veřejnosti do plánování lze řadit:

Workshop. Představuje specifickou formu veřejného setkání. Obvykle se ho účastní okolo 20 účastníků. Smyslem workshopu je společně pracovat na určitém úkolu. Je to velice interaktivní forma spolupráce. Často se používá při návrzích řešení nebo výběru alternativ.

Plánovací víkend. Během relativně krátké doby mohou občané za asistence odborníků naplánovat nový vzhled parku, dětského hřiště nebo celého sídliště. Důraz je přitom kladen na vlastní aktivitu občanů. Odborníci se plánovací akce pochopitelně také účastní, ale poskytují občanům spíše asistenci a hlavně sledují jejich práci a všímají si jejich námětů a myšlenek. Konečně budou to právě odborníci, kteří výsledek práce občanů budou muset převést do technických plánů a podobných dokumentů.

Metoda Charrette. Je velmi podobná plánovacímu víkendu s tím rozdílem, že čas na zpracování plánu se počítá na hodiny (nikoliv na 2 až 3 dny jako u plánovacího víkendu). Účastníci spolu diskutují tak dlouho, dokud nedojdou k uspokojivému řešení. Cílem této metody je tak z „minima vytěžit maximum“ (tzn. z minima času vytěžit maximum poznatků, které nakonec musí odborníci dále rozpracovat do potřebných detailů).

Občanské pracovní skupiny. Členy pracovních skupin jsou jak běžní občané, tak zástupci veřejné autority. Obvykle je pracovní skupina přibližně dvacetičlenná. Pracovní skupina se schází opakovaně (zpravidla 3 až 4krát) a zabývá se řešením určitého problému. Proto, aby návrh řešení byl realistický, zve pracovní skupina na svá jednání i různé odborníky (např. zabývá-li se pracovní skupina bezpečností ve městě, jsou jejími častými hosty zástupci Městské policie i Policie České republiky). Výsledky své práce prezentuje pracovní skupina ve svém návrhu řešení (někdy nazývaném akční plán řešení).

Stejně jako většina ostatních inovativních metod i občanská pracovní skupina zpravidla nemá žádný oficiální statut, ustavuje se příležitostně, je-li potřeba řešit nějaký problém otevřeně a spolu s veřejností. Také proto musí být její práce dále projednána v řádných orgánech města a posléze schválena volenými představiteli.

Občanská porota. Porotci občanské poroty jsou běžní občané. Jejich úkolem je vyslechnout a zhodnotit důkazy a vysvětlení určitého připravovaného rozhodnutí. Stejně jako porota při soudním procesu nakonec porotci vyjádří svůj názor na danou věc.

Komunitní plánování představuje proces, ve kterém jsou všechny důležité skupiny uvnitř komunity osloveny a je jim nabídnuta účast v procesu plánování. Zároveň jsou stanovena jasná pravidla spolupráce, která musí každý dodržovat. Výsledkem je zpracovaný plán, který má podporu celé komunity.

„Sousedské rady“ představují rady sestavené z běžných občanů, které mají za úkol řešit drobné místní problémy (např. zmírňovat konflikty). Zároveň jí je svěřena i pravomoc v dané věci rozhodnout.

Delegování pravomoci na skupinu občanů. Je-li to možné, vytvoří občané formální skupinu, která od veřejné autority získá pravomoci rozhodnout a příp. i právo disponovat určitou částí veřejných prostředků. Takovou skupinu občanů mohou reprezentovat např. některé aktivní osadní výbory. V západních zemích je také běžné, že se např. obyvatelé bydlící okolo parku spojí, požádají o pomoc a podporu radnici a začnou se o park starat. Sami pak mohou rozhodovat, jaké úpravy, opravy apod. mají být v parku provedeny a získají na ně od radnice i omezený rozpočet. Do budoucna jsou však za osud parku odpovědní. Specifickým případem delegování pravomoci mohou být i grantové programy města a komunitní nadace. Zastupitelstvo vyčlení prostředky a stanoví podmínky pro přijetí grantu, nezisková organizace nebo jiná občanská iniciativa, která grant získá, se pak stará o svěřenou oblast (např. pořádá happeningové akce spojené s dobrovolnickými veřejnými pracemi)

Zapojení dětí a společensko-zábavné akce. Zajímavým doplňkem akcí s pracovním či příliš úředním charakterem jsou například výtvarné soutěže, vědomostní soutěže, hudební vystoupení, happenings apod., které přitáhnou pozornost občanů, kteří by se do plánování nového projektu jinak nezapojili. Během těchto akcí získáme řadu podnětných informací, které mohou posloužit při tvorbě projektu. Občanům, kteří se tímto způsobem do plánování zapojí, musí být poskytnuta zpětná vazba.

Na závěr je možné svolat další **veřejné setkání**, kde budou předloženy výsledky dosavadního plánování a předchozích jednání. Výsledkem tohoto veřejného setkání by měly být plány řešení, které se týkají jednotlivých úseků (etap) projektu. Vedena je diskuse o různých možnostech řešení.

6. Závěrečné rozhodování

Předložení projektu zastupitelstvu, které rozhodne o realizaci projektu, vyčlení finanční prostředky a schválí časový plán realizace. Důvody, které je vedly k danému rozhodnutí, sdělí zastupitelé občanům.

7. *Realizace projektu*

Úředníci odpovědní za realizaci projektu nebo jeho jednotlivých etap pravidelně informují o postupu. Informace mohou předávat prostřednictvím tiskové mluvčí nebo osobně na setkáních s občany, kteří se projektu účastnili.

5.2 **Projekt „Plánování koncepce cyklistické dopravy na území města Zlína se zapojením veřejnosti“**

Projekt „Plánování koncepce cyklistické dopravy na území města Zlína“ je dosud posledním velkým projektem, který zlínský magistrát realizuje s využitím metod zapojení veřejnosti. Projekt stále trvá a plán jeho dalšího postupu je součástí diplomové práce, která bude prakticky využita.

V roce 2003 byl z iniciativy náměstka primátora Hynka Stesky zahájen projekt „Plánování koncepce cyklistické dopravy na území města Zlína se zapojením veřejnosti“. Cílem projektu bylo vytvořit variantní (cyklostezky a cyklotrasy), otevřené řešení cyklodopravy ve Zlíně a napojení na regionální trasy. Od začátku se počítalo s tím, že koncepci nebudou připravovat pouze odborníci, ale její řešení bude konzultováno s veřejností a radnice vezme na zřetel návrhy občanů.

Tento projekt byl prvním, kdy proces zapojení veřejnosti neřídila organizace zvenčí, jako například v minulosti Agora Central Europe nebo CpKP, ale pouze úředníci magistrátu. Shrnutí dosavadních aktivit v rámci projektu „Plánování koncepce cyklistické dopravy na území města Zlína se zapojením veřejnosti“ je součástí příloh (viz. Příloha III).

Základní koncepce byla dokončena v prosinci 2004. Projekt však pokračuje dál. Z veřejného projednávání totiž vyplynul nový požadavek, kterým se bude město zabývat v letošním roce. Účastníci veřejného projednávání vybrali dvě priority projektu. Za prvé to bylo vytvoření páteční cyklostezky podél Dřevnice, jejíž návrh zahrnuje koncepci. Kromě toho však lidé nejvíce podporovali návrh na vyřešení cyklodopravy v centru města. Tím se chce zlínská radnice zabývat v letošním roce. Dál bude ve městě působit pracovní skupina pro cyklodopravu ustanovená Radou města Zlína a celý projekt řešení cyklodopravy ve vnitřním městě bude projednáván s veřejností. Návrh na další postup je stěžejním bodem této kapitoly.

Novinkou v procesu zapojování veřejnosti bude využití velké společensko-zábavné akce pro získání připomínek občanů.

5.2.1 Návrh na realizaci další etapy zapojení veřejnosti do plánování koncepce cyklistické dopravy na území města Zlína

V roce 2004 se sice podařilo na základě konzultací s občany a odbornými firmami připravit projekt, na základě kterého je možné vystavět několikakilometrový úsek cyklostezky podél řeky Dřevnice. Při závěrečném veřejném projednávání se však ukázalo, že cyklodopravu ve Zlíně nelze omezit pouze na klidný úsek podél řeky využívaný především pro rekreační vyjížďky na kole. Lidé chtějí využívat bicykl rovněž při cestě do práce, do obchodu či do zaměstnání a jasně dali najevo, že jim chybí cyklistické trasy vytýčené ve vnitřním městě.

Cíl další etapy projektu

Vyřešit cyklistickou dopravu v centru města, případně ji sloučit s pěší dopravou. Město přitom vychází z připomínek, které zazněly na veřejném projednávání a ze závěrů hlasování o prioritách.

Do plánování by měla být opět zapojena zlínská veřejnost, které by politici a úředníci radnice měli tímto krokem ukázat, že dosavadní připomínky a výstupy z veřejného projednávání byly využity. Podaří se tak vytvořit zpětnou vazbu s občany a získat jejich větší důvěru v práci magistrátu.

Cílové skupiny

- občané zapojení do plánování cyklodopravy ve Zlíně
- občané dosud nezapojení do plánování cyklodopravy ve Zlíně
- firmy sídlící v centru města
- občanská sdružení, neziskové organizace
- média
- odborná veřejnost: Centrum dopravního výzkumu, Dopravní inspektorát Policie České republiky, Shocart Zlín
- politická reprezentace: zástupci místní samosprávy, kraje
- zaměstnanci MMZ

Personální zajištění a financování

Realizací jednotlivých kroků dle následujícího harmonogramu se budou zabývat odborní zaměstnanci MMZ, členové pracovní skupiny „cyklodoprava“, tisková mluvčí magistrátu, grafik z oddělení cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů Magistrátu města Zlína (dále jen OCRVaVV MMZ) a zejména koordinátor participace z OCRVaVV MMZ.

Projekt bude financován ze sponzorských darů regionálních podnikatelů v oblasti spojené s výrobou či prodejem jízdních kol a potřeb pro cyklisty, částečně z rozpočtu města Zlína a z případných dotací.

Aktivity v rámci projektu

Oživení pracovní skupiny „cyklodoprava“, vyhlášení výběrového řízení na dodavatele projektové dokumentace – úvodní setkání pracovní skupiny, na kterém bude schválen harmonogram dalších aktivit, budou nalezeny finanční prostředky a určeny metody zapojování veřejnosti. Později bude k pracovní skupině přizván vybraný projektant, aby se od samého počátku účastnil plánování cyklodopravy v centru města.

Informování občanů o záměrech radnice – letáky, plakáty, úřední deska, vývěsní skříňky magistrátu, tisková mluvčí, tiskové konference, zpravodaj, místní média, hromadná korespondence, Městské informační a turistické středisko (dále MITS), internet, e-mailové upozornění, MHD

Konzultování s veřejností – dotazování prostřednictvím Magazínu Zlín (vytvoření sběrných míst), na internetových stránkách města, v MITS, společensko-zábavná akce (Cykloden ve Zlíně), při které budou sbírány názory veřejnosti.

Výběr priorit – setkání s odbornou veřejností.

Tvorba plánu a jeho představení veřejnosti – veřejné projednávání a následně vytvoření projektu.

Harmonogram realizace projektu

1. Informace v Magazínu Zlín o dalších krocích v rámci projektu.

Zveřejnění rozhovoru s náměstkem primátora Hynkem Steskou v Magazínu Zlín, kde se jedna z otázek týká plánování cyklodopravy ve Zlíně a dalšího postupu v rámci projektu. Náměstek Steska informuje o tom, že město začne s realizací první etapy páteřní cyklostezky podél řeky Dřevnice a zmíní se, že občané budou pozvaní k dalšímu plánování cyklistické dopravy v centru města. Radnice tím reaguje na požadavky veřejnosti, které zazněly na veřejném projednávání celé koncepce v říjnu 2004.

Termín: březen 2005

2. Setkání pracovní skupiny „cyklodoprava“.

Členové pracovní skupiny cyklodoprava se sejdou na jednání, při kterém je schválen další postup v rámci projektu a definovány úkoly pro jednotlivé členy pracovní skupiny.

Termín: březen 2005

3. Tisková informace pro média o dalších krocích v rámci projektu.

Prostřednictvím tiskové mluvčí jsou kontaktováni zástupci regionálních médií (tisk, televize, rádia). Na pravidelné tiskové konferenci, kterou pořádá tisková mluvčí jednou za 14 dní (po jednání RMZ), zazní informace o dalším plánovaném postupu v rámci projektu.

Termín: duben 2005

4. Internet.

Informace o dalším postupu v rámci projektu je zveřejněna na internetových stránkách města Zlína www.mestozlin.cz v rubrikách Nepřehlédněte a Plánování cyklistické dopravy.

Termín: duben 2005

5. Výzva k účasti na sběru připomínek veřejnosti.

Informujeme veřejnost o tom, že radnice bude předkládat návrh řešení cyklistické dopravy v centru města Zlína a že bude sbírat připomínky veřejnosti. Vyrobeny jsou letáky a plakáty, které umístíme na úřední desku, do vývěsních skříněk magistrátu, do vozidel Městské hromadné dopravy a do MITS. Prostřednictvím tiskové mluvčí rozešleme informaci o zahájení sběru připomínek do regionálních médií. Využijeme databázi občanů, kteří se dosud do projektu zapojili a prostřednictvím hromadné korespondence je informujeme o vyhlášení ankety (e-mail, listovní zásilka). Výzvu umístíme na internet a rozešleme e-mailem zaměstnancům magistrátu a zastupitelům.

Termín: přelom dubna/května 2005

6. Sběr připomínek občanů - realizace šetření

Firma Shocart vyrobí mapové podklady, ve kterých budou zakresleny návrhy na zřízení cyklistických pruhů na stávajících chodnících v centru města Zlína. Tento materiál bude distribuován jako součást Magazínu Zlín č. 5, 2005 do všech domácností ve Zlíně (náklad 34.500 ks). Během května a června budou sbírány připomínky občanů ke zveřejněným návrhům. Mapové podklady s návrhem řešení budou dále umístěny na internetových stránkách www.mestozlin.cz, rozeslány občanům v databázi prostřednictvím hromadné korespondence (e-mail, listovní zásilka), budou k dispozici v Městském informačním a turistickém středisku a na dalších detašovaných pracovištích MMZ u informátorů, rozeslány e-mailem zaměstnancům magistrátu a zastupitelům. Bude vytvořen systém sběrných míst, občané zde bezplatně odevzdají svoje připomínky k návrhu. Posloužit mohou tradiční veřejné schránky magistrátu (24 míst), které jsou rozmístěny po Zlíně a spravuje je odbor kanceláře primátora. Další sběrné místo bude vytvořeno v MITS a v recepcích detašovaných pracovišť. Připomínky bude možné posílat prostřednictvím elektronické pošty.

Dotazníkové šetření může být doplněno o dotazování v terénu, které budou pro magistrát provádět studenti vybrané střední školy. Uzávěrka dotazníkového šetření je 30. června 2005.

Financování

Umístění mapových podkladů do magazínu znamená zvýšení nákladů na výrobu a distribuci magazínu o cca 40 tisíc korun (tisk a vřítí A3 (barevnost 4/4, papír LVC) 36.000 Kč; distribuce (příplatek za vyšší gramáž Magazínu Zlín) 4.000 Kč). Vzhledem k tomu, že v rozpočtu OCRVaVV se s touto akcí nepočítá, bude nutné najít jiné finanční zdroje v rámci MMZ, či oslovit sponzory (prostor pro firemní loga na mapovém podkladu všívaném do magazínu).

Termín: květen - červen 2005

7. Oznámení o konání Cyklodne ve Zlíně.

Informujeme veřejnost o tom, že radnice uspořádá Cykloden ve Zlíně a že v rámci této společensko-zábavné akce budou s občany projednány plány na oživení cyklodopravy v centru města a sbírány další podněty.

Vyrobeny jsou letáky a plakáty, které umístíme na úřední desku, do vývěsních skříněk magistrátu, do vozidel Městské hromadné dopravy, na plakátovací plochy a do MITS. Prostřednictvím tiskové mluvčí rozešleme informaci do regionálních médií a uzavřeme smlouvy s mediálními partnery (rádio, TV, tisk).

Využijeme databázi občanů, kteří se dosud do projektu zapojili a informujeme je prostřednictvím hromadné korespondence (e-mail, listovní zásilka). Pozvánku umístíme na internet a rozešleme e-mailem zaměstnancům magistrátu a zastupitelům.

Termín: květen – červen 2005

8. Cykloden ve Zlíně.

Město Zlín uspořádá na náměstí Míru mediálně přitažlivou zábavnou akci, během níž budou veřejnosti předloženy dosavadní návrhy pracovní skupiny „cyklodoprava“ a mapové podklady firmy Shocart. Lidé budou hlasovat o jednotlivých bodech, které budou sepsány na informačních tabulích a budou určovat priority řešení cyklodopravy v centru města Zlína. To znamená, že budou například vybírat úseky, které je nutné upravit pro provoz cyklistické dopravy, budou hlasovat o tom, zda mají být chodníky sloučeny pro pěší i cyklistickou dopravu, zda je nutné vytvořit barevné rozlišení apod. K dispozici budou mapové podklady, do nichž budou lidé zakreslovat trasy, po kterých se v centru na kole nejvíce pohybují, nebo kde je nebezpečný úsek pro cyklisty. Zeptáme se jich, kde chybí stojany pro kola, u kterých úřadů, institucí, firem, obchodů a podobně. Na místě budou členové pracovní skupiny „cyklodoprava“, kteří budou odpovídat na dotazy občanů a povedou individuální rozhovory.

Během programu vystoupí hudební skupiny na pódiu na náměstí Míru, o přestávkách bude zajištěna reprodukováná hudba. Moderátora akce zajistí zlínský magistrát. Může být využito mediální partnerství (Rádio Čas, Rádio Zlín, Rádio Kiss Publikum), které zajistí reprodukovanou hudbu i moderátora (reciproce – inzerce v Magazínu Zlín).

Další aktivity: informační stánek MITS, kde budou k dispozici turistické průvodce, mapy a další propagační materiály; stánek firmy Shocart s nabídkou cyklo i turistických map; prezentace regionálních výrobců či prodejců jízdních kol a potřeb pro cyklisty; občerstvení.

Soutěž – každý kdo se zapojí do hlasování o prioritách projektu, získá slosovatelný kupon o ceny. Vítězové budou vyhlášeni odpoledne před zakončením akce. Ceny si mohou převzít buď na místě, nebo kdykoliv v následujících dnech v Městském informačním a turistickém středisku.

Financování

Financování akce bude zajištěno prostřednictvím sponzorů, kteří se mohou v rámci akce prezentovat (logo na informačních letácích a plakátech, reklamní panely na náměstí Míru, prodejní stánky s cyklistickými potřebami apod.)

Kalkulace předběžných finančních nákladů na uspořádání Cyklodne ve Zlíně je součástí Příloh (viz Příloha IV).

Termín: červen 2005

Cykloden ve Zlíně - návrh doprovodného programu (nákladnější varianta)

Zábavný doprovodný program zajišťuje agentura „Dobrý den“ Pelhřimov. Úředníci magistrátu se starají o odbornou část programu, výběr priorit a sběr informací. Součástí programu je:

- **Pokus o rekord ve vytrvalostní jízdě na handbike-trenažeru**, Dušan Petřvalský

Dosavadní výkony Dušana Petřvalského: Cesta do Říma a setkání s papežem, přejezd České republiky, nejdelší ujetá vzdálenost na handbiku za 18 hodin.

- **Soutěžní stanoviště pro děti**

Koloběžky - závod dvojic na speciálně vybudované slalomové dráze

Dětské šlapací choppery - závod dvojic na speciálně vybudované slalomové dráze

Cyklotest České knihy rekordů - moderovaná soutěž motivovaná cyklistickými a turistickými rekordy ze stránek 1. vydání České knihy rekordů. Podklady pro moderátora a 1 výtisk knihy coby hlavní cenu dodáme.

- **Podívaná pro celou rodinu**

Fotogalerie rekordů a kuriozit - nejlepší rekordní pokusy uplynulých 5 let zachycené na fotografiích velkého formátu. Dodáváme včetně samostojných stojanů a instalace, s popiskami a patřičnými údaji o rekordních výkonech. Obsahuje např.: muž balancující na bradě sloupec z přepravek, muž několikrát přejetý motocyklem, muž zvedající v zubech několikametrákovou činku, největší školní aktovka na světě (o velikosti menší autobusové zastávky), laminované stránky České knihy rekordů. Lze vytvořit i tématický fotoblok cyklorekordů.

- **Jaromír Spaceman Spěšný - přední jezdec ČR na cyklotrialovém kole**

Prostor vybavený různými, divácky atraktivními překážkami, které si Spaceman přiveze s sebou, se může až třikrát v průběhu Vaší akce stát na 15 minut centrem všeho dění. Strhující a divácky atraktivní vystoupení za doprovodu rytmické hudby vyžaduje ze strany

pořadatelů prostor cca 10 x 10 metrů a zabezpečení zvukovou aparaturou s možností přehrání vlastního CD.

Cena doprovodného programu agentury „Dobrý den“: **32 300,- Kč + DPH + doprava**

Cykloeden ve Zlíně - návrh doprovodného programu (levnější varianta)

Zábavný doprovodný program zajišťují zaměstnanci magistrátu za pomoci Domu dětí a mládeže Astra a sponzorů či dalších partnerů. Kromě toho se úředníci magistrátu starají o odbornou část programu, výběr priorit a sběr informací a na náměstí jsou rozmístěny stánky sponzorů a informační stánek magistrátu. Moderátora akce zajistí zlínský magistrát. Může být uzavřena smlouva s mediálním partnerem (Rádio Čas, Rádio Zlín, Rádio Kiss Publikum), který zajistí reprodukovanou hudbu i moderátora (reciproce – inzerce v Magazínu Zlín). Stánek s občerstvením.

- **Hudební vystoupení**

Osloveny budou regionální kapely či soubory, které získávají příspěvky z Fondu kultury, a proto mohou vystoupit bez nároku na honorář.

- **Soutěžní stanoviště pro děti**

Koloběžky zapůjčí Dům dětí a mládeže Astra, případně sponzor, který se výrobou koloběžek zabývá. Nabídnuť mu bude reciprocita. Uspořádán je závod dvojic na speciálně vybudované slalomové dráze. Ceny do soutěže zajistí zlínská radnice v rámci svých propagačních předmětů a sponzorských darů.

Cyklotest připravený ve spolupráci s Preventivní informační skupinou Policie České republiky. Ceny do soutěže opět zajistí zlínská radnice v rámci svých propagačních předmětů a sponzorských darů.

- **Stanice technické kontroly pro cyklisty**

Ve spolupráci s Městskou policií a specializovanou firmou bude zřízeno stanoviště, na kterém odborníci zkontrolují technický stav kol návštěvníků akce. Důraz na bezpečnou jízdu na kole (přilby a další cyklistické pomůcky).

9. Vyhodnocení připomínek veřejnosti

Připomínky občanů, které budou v řádném termínu doručeny, vyhodnotíme a s výsledkem seznámíme nejdříve pracovní skupinu cyklodoprava. Zveřejníme je na internetu, prostřednictvím tiskové mluvčí předáme médiím, zveřejníme je v Magazínu Zlín.

Termín: červenec - srpen 2005

10. Setkání s odbornou veřejností.

Členové pracovní skupiny „cyklodoprava“ se sejdou se zástupci odborné veřejnosti. V tomto případě budou pozváni zejména majitelé firem, které sídlí v centru města. Aby se seznámili s plánovanými změnami v dopravě.

Termín: červenec - srpen 2005

11. Tvorba plánu a jeho představení veřejnosti

Vybraná společnost zpracuje návrh projektu (odbornou studii) na základě získaných informací. Návrh včetně mapových podkladů je předložen veřejnosti na veřejném projednávání.

Termín: srpen - září 2005

12. Veřejné projednání

Příprava projektu, který má vyřešit cyklistickou dopravu v centru města vyvrcholí veřejným projednáním, kde bude představena architektonická studia. Budou sebrány poslední připomínky veřejnosti a poté bude projekt dokončen a předložen ke schválení zastupitelstvu.

Veřejné projednání se uskuteční ve vhodných prostorách v centru města (obřadní síň zlínské radnice, sál Alternativy), v odpoledních hodinách. Oznámení o konání veřejného projednání bude provedeno dle výše uvedených postupů.

Termín: září 2005 (Evropský Den bez aut – 22. září 2005, Evropský týden mobility)

Tipy pro následnou podporu cyklodopravy ve Zlíně

- zřízení nových stání pro kola zaměstnanců magistrátu
- řešení přepravy kol v městské hromadné dopravě
- netradiční piktogramy na cyklostezkách zobrazující dámské kolo = rovnoprávnost na cyklostezkách (cílem je vyvolat mediální zájem)
- úchytky pro cyklisty na sloupech semaforů u přechodů pro chodce

5.3 Návrhy projektů vybraných odborů Magistrátu města Zlína s použitím metod zapojování veřejnosti

Cílem magistrátu by mělo být vytvořit v následujících letech několik malých poučných zkušeností pro jednotlivé odbory MMZ. To znamená konkrétní akce se zapojením veřejnosti, které by organizovali zaměstnanci jednotlivých odborů ve spolupráci s koordinátorem participace, tiskovou mluvčí a tajemníkem magistrátu. Použity mohou být různé metody zapojování veřejnosti podle závažnosti tématu, velikosti dotčeného území, výše konečných investic apod.

Odbor dopravy a silničního hospodářství

Rekonstrukce uličního prostoru ulice Ševcovská. Tento záměr již jednou ztroskotal na protestech občanů.

Odbor kanceláře primátora

Nové pojmenování ulic a veřejných prostranství, případně změny stávajících názvů.

Odbor městské zeleně

Rekonstrukce vnitrobloku za I.segmentem na Jižních Svazích.

Rekonstrukce vnitrobloků na Obecínách (začít jedním vnitroblokem).

Optimalizace umístění a vybavení dětských hřišť na území města Zlína.

Odbor životního prostředí a zemědělství

Obnova parků a uličních alejí.

Protipovodňová opatření.

Koncepce snižování emisí a imisí znečišťujících látek do ovzduší.

Hluková mapa.

Odbor strategického plánování

Tvorba strategického plánu města Zlína.

5.4 Proškolení vybraných úředníků magistrátu v komunikačních technikách

V České republice je každoročně pořádána řada konferencí a seminářů na téma zapojování veřejnosti. Ty jsou však často navštěvovány stále stejnými lidmi. Konferencí by se přitom měly účastnit zejména veřejné autority (politici, volení představitelé města) a pracovníci veřejné správy, kteří by ze svého postu mohli získané zkušenosti uvádět do praxe. Zapojování veřejnosti by také mělo být součástí standardního vzdělávání zaměstnanců veřejné správy.

Proškolení zaměstnanců magistrátu v komunikačních technikách a v technikách zapojování veřejnosti je jedním ze základních předpokladů pro úspěšnou realizaci projektů se zapojením veřejnosti. Hlavní myšlenky zapojování veřejnosti by měli pochopit všichni úředníci magistrátu a jejich realizace by pro ně neměla být obtěžováním a nevíтанým rozšířením pracovních povinností. Podobné kurzy zajišťuje jen pár občanských sdružení. Zde je shrnuta základní nabídka, včetně předběžné cenové kalkulace.

5.4.1 Centrum pro komunitní práci, Zlín

Typy kurzů: jednodenní a třídní

Cílová skupina: úředníci veřejné správy, pracovníci neziskových organizací, studenti

Akreditace: Ministerstvo vnitra (Program Vzdělávání pracovníků veřejné správy)

Lektoři: pracovníci CpKP

Náplň kurzu: obecně o zapojování veřejnosti, akční plánování, komunitní plánování. Třídní školení doplněno o interaktivní prvky.

Cena: jednodenní kurz 15.000 – 20.000 Kč; třídní kurz 20.000 – 30.000 Kč

Počet účastníků kurzu: dle zadání klienta

Místo konání: Zlín

5.4.2 Agora Central Europe, Praha

Typy kurzů: jednodenní a vícedenní

Cílová skupina: úředníci veřejné správy, volení představitelé obcí, pracovníci neziskových organizací, studenti

Akreditace: neuvedeno

Lektoři: pracovníci Agora Central Europe

Náplň kurzu: seznámení s metodami zapojování veřejnosti formou interaktivního programu. Důraz kladen na praxi. Jednodenní kurz má 8 lektorských hodin.

Cena: jednodenní kurz (města a neziskový sektor) 5.000 – 6.000 Kč + cestovné a strava; jednodenní kurz (firmy) 20.000 Kč + cestovné a strava; vícedenní kurz - cena uvedená za den + cestovné, strava a ubytování.

Počet účastníků kurzu: maximálně 20 osob

Místo konání: Zlín

5.4.3 Národní síť Zdravých měst České republiky

Typ kurzu: vícedenní (součást bloku 2-letého vzdělávání)

Cílová skupina: koordinátoři Projektu Zdravé město a Místní agendy 21, členové pracovních skupin Projektu Zdravé město

Akreditace: Ministerstvo vnitra

Lektoři: pracovnice Institutu pro komunitní rozvoj, o. p. s.

Náplň kurzu: teorie participačního procesu, teorie a praxe „Vedení pracovních skupin“, teorie a praxe „Jednání s problémovými typy osobností“. Celkem 8 lektorských hodin.

Cena: bezplatně (kurz je určen pouze pro členy NSZM)

Počet účastníků kurzu: neuvedeno

Místo konání: Hodonín, Litoměřice, Vsetín

5.5 Využití moderních technologií při zapojování občanů do rozhodovacího procesu

Budoucnost nám bude umožňovat použít v procesu zapojování veřejnosti další metody a techniky. Nové možnosti nám dává rozvoj informačních technologií a masivní rozšíření internetu.

Moderní technologie přinášejí nové prvky do vztahu mezi radnicí a občany. Za prvé jsou to možnosti včasného informování a větší průhlednosti celého rozhodovacího procesu (vše je průběžně zveřejňováno na internetu). Dále je možné dosáhnout na různé cílové skupiny a snadněji upravit některé nástroje „na míru“ těmto skupinám (např. mládeži, ale také minoritám a etnickým skupinám - myšleno např. překlady oficiálních dokumentů).

V praxi se však ukazuje, že komunikace on-line nestačí. Ne všichni mají přístup na internet, nevlastní osobní počítače, neumí s moderní technikou pracovat. Nové informační technologie mají být praktickým doplňkem tradičních forem komunikace úřadu. Oba způsoby by se měly navzájem doplňovat a zvyšovat tak celkový účinek zapojení veřejnosti.

Principy zapojování veřejnosti zůstávají platné i v případě online metod, ale přibývají některé další, zejména princip „ochrany osobních dat“.

Z velkého množství metod vhodných zapojení veřejnosti prostřednictvím moderních informačních technologií vybírám následující:

5.5.1 E-mailové upozornění na nová politická témata

Občané, kteří se zajímají o určitá témata, ponechají veřejné autoritě na sebe e-mailový kontakt a ve chvíli, kdy se dané téma stane aktuálním (např. začíná se v dané oblasti připravovat nová politika) obdrží všichni ve své e-mailové poště upozornění a příp. i výzvy k zapojení, nebo množství informací o daném tématu. Název vychází z anglického E-mail alerts for new policy issues.

5.5.2 Kontrola stylu publikovaných dokumentů

Politici a úředníci veřejné správy často používají výrazy, které nejsou běžné veřejnosti srozumitelné. V případě, že je předem publikována pracovní verze určitého materiálu, může ji veřejnost připomínkovat i v tom smyslu, že některým formulacím a výrazům nerozumí. Název vychází z anglického Style checkers.

5.5.3 Online průzkumy veřejného mínění

Toto je zatím jeden z nejpoužívanějších nástrojů, které internet nabízí. Každý, kdo se s internetem již seznámil, narazil na online anketu, nebo mu někdo zaslal k vyplnění online dotazník. Název vychází z anglického Online surveys and opinion polls.

5.5.4 Nejčastěji kladené otázky FAQs

Na většině www stránek je funkční možnost vepsat v příslušném formuláři svou žádost, resp. otázku. Zároveň jsou často na internetu tyto otázky a odpovědi archivovány a máme tudíž přehled o tom, co občany nejvíce zajímá. Název vychází z anglického Frequently asked questions.

5.5.5 Online diskusní forum

Opět relativně známá metoda. Několik uživatelů internetu spolu může online diskutovat. Název vychází z anglického Discussion forums.

5.5.6 Online občanské komise

Občané mohou spolu s veřejnou autoritou komunikovat prostřednictvím internetu a také online vést svou občanskou komisi. Název vychází z anglického Online citizen juries.

5.5.7 E-petice a e-referenda

Využití internetu je skutečně neomezené a v budoucnu se jistě setkáme s tím, že lidé budou využívat internet k oficiálnímu vyjádření svého občanského postoje.

5.6 Zřízení odboru komunikace

Návrh na zřízení samostatného odboru komunikace uzavírá projektovou část diplomové práce. Vychází přitom z osobní zkušenosti z holandského města Groningen. Úředníci a politici z tohoto partnerského města pomáhali Zlínu při realizaci projektu v Bartošově čtvrti a jejich úmyslem bylo v této spolupráci pokračovat. Zaměstnancům zlínské radnice popsali postupy při realizaci projektů se zapojením veřejnosti. Jak se podařilo zjistit, jejich možnosti jsou nesrovnatelné. Úřad v Groningenu vytvořil samostatný odbor, ve kterém pracují desítky lidí, kteří se specializují na zapojování veřejnosti. Jsou v kontaktu s dalšími odbory (útvarem hlavního architekta, odborem městské zeleně, životního prostředí, dopravy, územního plánování apod.) a mají samostatný rozpočet, ze kterého jsou hrazeny náklady na jednotlivé fáze zapojování veřejnosti.

V našich podmínkách se zatím vznik podobného samostatného odboru zdá nereálný. Zlínský magistrát však učinil první krok. Jednoho ze zaměstnanců jmenoval koordinátorem zapojování veřejnosti. Tato osoba je průběžně proškolená v technikách zapojování veřejnosti a plánuje aktuální projekty se zapojením veřejnosti. V organizační struktuře magistrátu je koordinátor zapojování veřejnosti součástí odboru cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů a jeho nadřízeným je vedoucí oddělení a tisková mluvčí. V budoucnu by však bylo vhodnější, zejména pokud vzroste počet projektů, které budou s občany konzultovány, zřídit samostatný úsek či oddělení (třeba i v rámci OCRVaVV), které se bude věnovat pouze zapojování veřejnosti. Tímto krokem by se město Zlín přiblížilo svým zahraničním partnerům. Může to však trvat řadu let, než se dostaneme například na úroveň Holandska, kde rovněž podobné aktivity nevznikly ze dne na den.

ZÁVĚR

Na začátku diplomové práce jsem plánovanou metodiku zapojování veřejnosti nazvala jakousi kuchařkou pro úředníky zlínské magistrátu. Kuchařka je tedy na světě. Teď už zbývá „jen“ uvést ji do praxe. A to záleží zejména na nejvyšším vedení zlínské radnice, přesněji na schválení zmiňované závazné směrnice. Úředníci by mohli zapojování veřejnosti prosazovat sami takzvaně „zezdola“. Ale bojím se, že by ve svém snažení zůstali aktivní jedinci osamoceni a někteří jejich kolegové by si jen neradi přidávali práci navíc. Proto bude

daleko praktičtější, když vedení radnice vydá závazný dokument, podle kterého budou vybrané projekty projednány s veřejností. Ještě před tím se však musí o zapojování veřejnosti zasadit politická reprezentace města. Politici by měli pochopit, že takový projekt jim přináší řadu plusových bodů, které se mohou hodit v předvolebním boji a ušetří jim spoustu času při závěrečném schvalování projektu v zastupitelstvu. V případě, že se jim zapojování veřejnosti zalíbí a budou ho chtít uvádět do praxe stále častěji, neměli by zapomínat na finanční stránku těchto projektů a snažit se buď o získávání dotací na zapojování veřejnosti nebo prosadit novou rozpočtovou kapitolu. Nedostatek financí totiž může celý proces zapojování veřejnosti velmi omezit.

Zároveň si uvědomuji, že i když bude zlínský magistrát plánovat velkou část svých projektů se zapojením veřejnosti, mohou vznikat kontroverzní stavby a změny, které zůstanou trnem v oku mnoha lidí. Obyvatelé města budou i nadále jen těžko ovlivňovat vznik nákupních center na soukromých pozemcích, či budování nových silničních přivaděčů a dalších veřejně prospěšných staveb. Pokud se však jedná o obytné části s bytovými domy a rezidenční čtvrti, měli by představitelé radnice vždy zapojit veřejnost do plánování změn v bezprostřední blízkosti jejich bydliště.

Zapojování veřejnosti určitě není všelék. Důležité však bude, aby se úřad otevřel občanům, aby úředníci uznali, že nejsou všemocní a neomylní. Potom začnou mít lidé k jejich práci důvěru, vystoupí ze své anonymity a osobní pomoc při opravě dětského hřiště přestanou považovat za přežitek minulého režimu.

Bude to však zřejmě trvat ještě několik let, než se z radnice a občanů stanou partneři.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BERMAN, E. et. al. Sedm kroků k zapojení veřejnosti. Průvodce participačním procesem. Agora Central Europe. Muchnice, 2002. 95 s.
- [2] FORET, M. Komunikace s veřejností. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1994. 205 s. ISBN 80-210-1034-7.
- [3] MIČKA, P. Občanská participace ve veřejné politice. Rigorózní práce na Univerzitě Karlově na Fakultě sociálních věd, katedra veřejné a sociální politiky. Konzultant Miroslav Purkrábek. Praha, 2004. 130 s.
- [4] ORINIAKOVÁ, P., TEUSCHELOVÁ, T. Účast veřejnosti, proč a jak? Centrum pro komunitní práci. Plzeň, 2003. 98 s.
- [5] City of Guelph Decision – Making: The Public Involvement Process. Information on How to Participate Effectively in Our Processes. The City of Guelph.
- [6] Metodika pro místní Agendy 21 v České republice. Strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni. Český ekologický ústav. Praha, 2003. 98 s.
- [7] Radnice naslouchá občanům. Agora Central Europe. Praha, 10 s.
- [8] Umíme zajistit, aby se všichni shodli. Agora Central Europe. Praha. 20 s.
- [9] Výroční zpráva 2000. Centrum pro komunitní práci. Plzeň, 2001. 28 s.
- [10] Zapojování veřejnosti do plánování regionálního rozvoje. Základní metodická doporučení. Centrum pro komunitní práci. Plzeň. 49 s.
- [11] Foret, Miroslav. Zapojení občanů. Mezinárodní institut marketingu, komunikace a podnikání. Brno. 2000 [cit. 2005-01-17]. Dostupný z WWW:
<<http://www.komunikujici-mesto.cz/index1.php?ukaz=000-002>>.

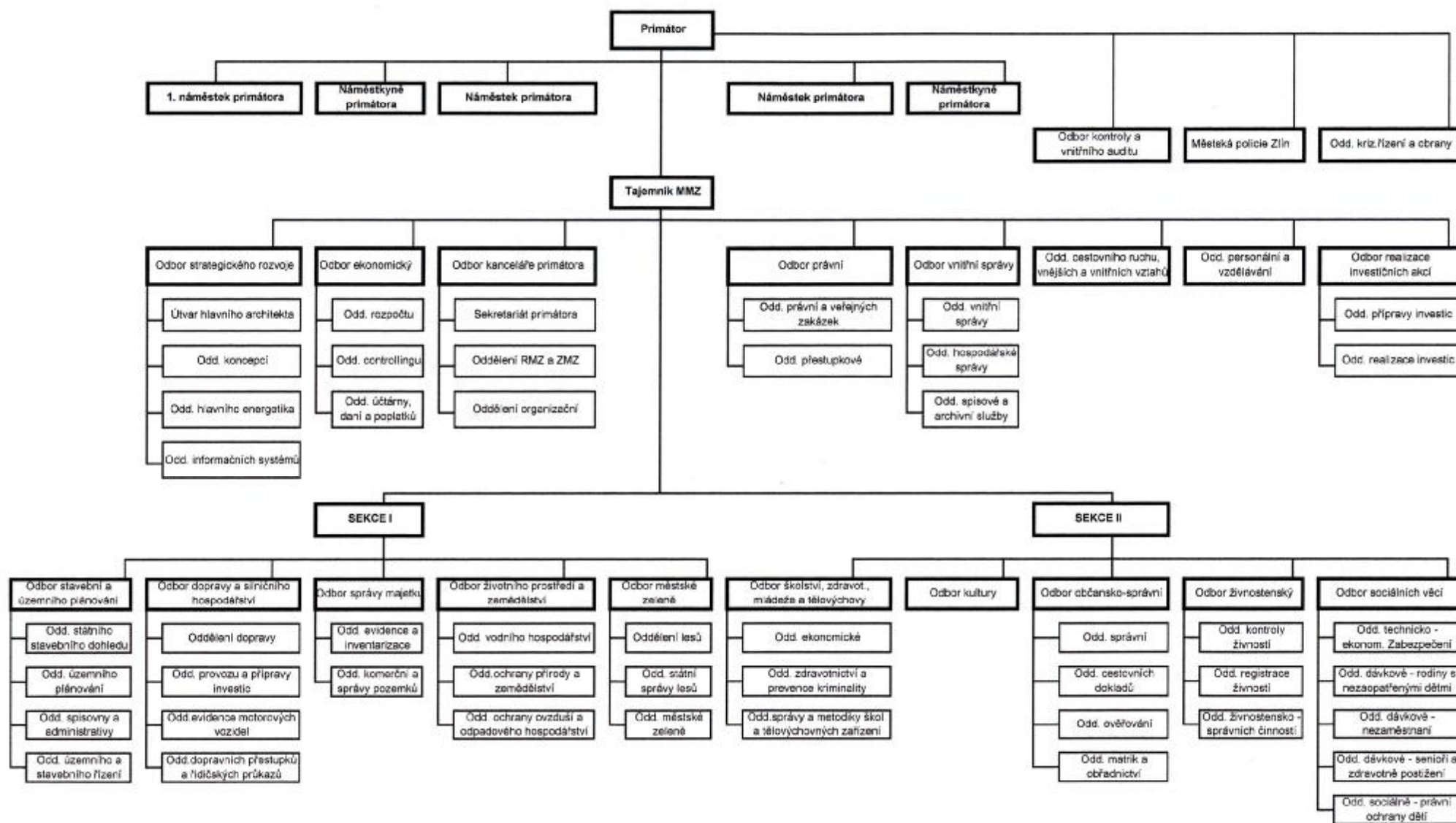
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Zkr.	Vysvětlení.
CATI	Specializovaný počítačový program pro náhodné vyhledávání telefonních kontaktů a postupné vyplňování dotazníku
CIDA	Kanadská mezinárodní rozvojová agentura
CPJS	Centrální park Jižní Svahy
CpKP	Centrum pro komunitní práci
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj
EHK	Evropská hospodářská komise
IVVM	Institut pro výzkum veřejného mínění
MITŠ	Městské informační a turistické středisko
MMZ	Magistrát města Zlína
NIMBY	Z angl. Not In My Back Yard – ne na mém dvorku Termín užívaný k označení odporu občanů k záměru úřadu. Komunita a priori protestuje proti jakékoliv technické argumentaci předkladatele záměru a kloní se k iracionální argumentaci proti záměru.
NSZM	Národní síť Zdravých měst České republiky
OCRVaVV	Oddělení cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
RMZ	Rada města Zlína
SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova
VNG	Asociace holandských municipalit
WHO	Světová zdravotnická organizace
ZMZ	Zastupitelstvo města Zlína

SEZNAM PŘÍLOH

- P I   Organizační struktura statutárního města Zlína
- P II   Návrh směrnice MMZ o komunikaci s občany při rozhodování ve městě Zlíně
- P III   Shrnutí dosavadních aktivit v rámci projektu „Plánování koncepce cyklistické dopravy na území města Zlína se zapojením veřejnosti“
- P IV   Kalkulace předběžných finančních nákladů na uspořádání Cyklodne ve Zlíně

PŘÍLOHA P I: ORGANIZAČNÍ STRUKTURA STATUTÁRNÍHO MĚSTA ZLÍNA

PŘÍLOHA P II: NÁVRH SMĚRNICE MMZ O KOMUNIKACI S OBČANY PŘI ROZHODOVÁNÍ VE MĚSTĚ ZLÍNĚ

Magistrát města Zlína

N Á V R H   S M Ě R N I C E   M M Z   č. / 200X

o komunikaci s občany při rozhodování ve městě Zlíně

Zpracovala pracovní skupina ve složení:

Schválil:

Na vědomí RMZ, dne .....

Článek I. Obecná ustanovení

1.1 Komunikace s občany je proces, který má za úkol přispět k předcházení možných budoucích konfliktů tím, že do rozhodování orgánů města, zejména rady a zastupitelstva, promítá širší spektrum názorů občanů města. Efektivní komunikace znamená zlevnění a zrychlení realizace rozhodnutí, protože se snižuje pravděpodobnost opakovaného rozhodování o stejném problému.

1.2 Zapojování veřejnosti přináší orgánům města možnost seznámit se s novými pohledy na věc, o které se rozhoduje, a opřít se o názory mnohem širší vrstvy občanů. To vytváří předpoklad větší jistoty při rozhodování a větší přijatelnost samotného rozhodnutí.

1.3 Účinné zapojení veřejnosti znamená: srozumitelné a včasné podání informací, vytváření prostoru pro názory občanů, pomoc občanům při formulaci jejich názorů, zpracování získaných názorů a jejich efektivní využití.

1.4 Cílem této směrnice je doplnit stávající systém norem a způsobů pro komunikaci s občany.

1.5 Směrnice je závazná pro zaměstnance Statutárního města Zlín a uvolněné členy rady.

1.6 Harmonogram rozhodovacího procesu – příslušný náměstek primátora spolu s vedoucím odboru MMZ a koordinátorem participace stanoví před zahájením rozhodovacího procesu návrh harmonogramu, který bude závazný.

Článek II. Přístup veřejnosti k informacím

2.1 Bez řádné informovanosti veřejnosti nelze s občany efektivně komunikovat o konkrétních rozhodnutích. Všechny materiály, které jsou veřejně přístupné, musí být na vyžádání poskytnuty všem, kdo o ně projeví zájem. Poskytnutí informace lze omezit nebo zamítnout jen na základě důvodů stanovených v zákoně¹. Za základní výjimky lze považovat případ, kdy je informace chráněna z důvodu veřejného zájmu, tj. tajemství státního, služebního, obchodního nebo jiného. Veřejným zájmem však je i poskytování informací. Pravidla pro poskytování informací města jsou upraveny samostatnou směrnicí².

2.2 Dostatečnému informování veřejnosti by měla být věnována maximální pozornost. Zveřejňovány budou dokumenty a dílčí výstupy činnosti orgánů města tak, aby veřejnost měla přístup ke všem relevantním podkladovým materiálům. Základní informování bude probíhat prostřednictvím Městského informačního a turistického střediska (MITS) a

---

¹ například zákony č. 123/1998 Sb. a zákon 106/1999 Sb.

² Směrnice MMZ č. 3/95/2003

Magazínu Zlín, internetu, dále prostřednictvím kanceláří občanských iniciativ, kontaktních míst pro občanské iniciativy, pokud jsou vytvořena, místně dotčených úřadoven MMZ a regionálních komisí. U koncepcí a strategických rozhodnutí jsou informace poskytovány především prostřednictvím příslušných odborů a samostatných oddělení MMZ.

Článek III.

Výběr posuzovaných aktivit

3.1 Podle této směrnice budou posuzovány za přímé účasti občanů (v různých úrovních) investiční akce města, dále koncepce, strategie a záměry, které ovlivňují kvalitu života a rozvoj města.

3.2 Zvláštní pozornost bude věnována urbanisticky exponovaným plochám a veřejným prostranstvím při rekonstrukcích či dostavbách.

3.3 Postup dle této směrnice je doporučen i v případech petic a stížností obyvatel a při složitých rozhodovacích procesech na návrh vedoucího odboru MMZ ve spolupráci s příslušným náměstkem primátora a koordinátorem participace z oddělení Cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů.

3.4 Postup zapojení veřejnosti dle této směrnice nenahrazuje zákonnou povinnost dle zákona č. 100/2001 Sb., doporučuje se tímto postupem proces EIA doplnit.

3.5 Návrh na výjimku z této směrnice - neposuzování investic technologického či provozního charakteru (např. ČOV, nákup trolejbusů), investic do stávajících budov (např. oprava školní jídelny, tělocvičny) či aktivit, které nemají přímý vliv na změnu podmínek života občanů –

podává vedoucí odboru MMZ s příslušným náměstkem primátora a koordinátorem participace.

Dle této směrnice nebudou zpravidla posuzovány aktivity, investice a záměry, které nemají vliv na kvalitu životních podmínek občanů.

Článek IV.

Techniky účasti veřejnosti

Tyto techniky jsou využívány pro záměry a přípravné práce na projektech města, ale i soukromých, kdy spoluúčastníkem (majetkově či záměrem) je Statutární město Zlín. Projednávání investičních akcí závisí vždy na celkové výši plnění.

4.1 Informování a vzdělávání

Následující výčet technik se využívá v případě, že jsou projednávány investiční akce v celkové výši plnění od 500 000 do 1 000 000 Kč bez DPH, minimálně 4.1.11 a 4.1.12 + dalších 5 technik dle výběru.

4.1.1 Letáky / Brožury - písemné materiály zajišťující základní informace. Plakátovací plochy, veřejně přístupná místa, bytové domy a MHD.

- 4.1.2 Zpravodaje - písemné materiály zajišťující informace, jejichž vydávání se může opakovat.
- 4.1.3 Reklamy / Inzeráty - inzeráty umístěné v denním tisku za účelem oznámení záměru, data a místa veřejných projednání nebo jiných aktivit.
- 4.1.4 Místní, regionální tisk - článek publikovaný v místním/regionálním tisku za účelem rozšíření informací o navrhovaných aktivitách.
- 4.1.5 Tisková konference k danému tématu.
- 4.1.6 Televize a rozhlas - použití televize nebo rozhlasu za účelem rozšíření informací.
- 4.1.7 Magazín Zlín – bude mít vyhrazen prostor pro informace o investicích a nabídce zapojení veřejnosti.
- 4.1.8 Výstavy bez přítomnosti pracovníků - výstavy na veřejných místech ze účelem rozšíření informací.
- 4.1.9 Informační tabule – například ohraničující dotčený prostor u přístupových cest do řešeného prostoru.
- 4.1.10 Adresná rozesílka - obeslání všech majitelů nemovitostí a nájemníků v budovách do vzdálenosti cca 150 metrů od záměru.
- 4.1.11 Vývěsky MMZ – podání informace.
- 4.1.12 Městské informační a turistické středisko (MITS) bude využito pro základní podání informace.
- 4.1.13 Internet

4.2 Informování se zpětnou vazbou

Následující výčet technik se využívá u investičních akcí s celkovou výší plnění od 1 000 000 Kč bez DPH do 5 000 000 Kč bez DPH, minimálně dle bodu 4.1 a vždy dle 4.2.3 a 4.2.5 + kombinace nejméně dalších dvou technik z 4.2.

- 4.2.1 Interaktivní výstavy s přítomností pracovníka - výstavy nebo informační tabule vystavené na veřejných místech, kde je přítomen specialista na problematiku, který podává doplňující informace, odpovídá na otázky a přijímá připomínky.
- 4.2.2 Telefonní linka s přítomností pracovníka - telefonní číslo umožňující občanům zavolat pro získání informací, klást otázky nebo sdělit připomínky.
- 4.2.3 Telefonické dotazování
- 4.2.4 Internet - Web-stránka na Internetu k zajištění informací a zároveň zpětné vazbě sběru připomínek.
- 4.2.5 Sociologické průzkumy, interview, dotazníky, ankety - zahrnuje v sobě velké spektrum technik na získání informací a názorů.
- 4.2.6 Kanceláře občanských iniciativ a úřadoven MMZ, regionální komise.
- 4.2.7 Veřejné besedy v místních částech a částech města.
- 4.2.8 Schránky MMZ – budou používány pro sběr připomínek.
- 4.2.9 Městské informační a turistické středisko (MITS) bude využito pro základní podání informace a sběr připomínek.

4.3 Zapojení a konzultace

Následující výčet technik se využívá u investičních akcí s celkovou výší plnění od 5 000 000 Kč bez DPH do 10 000 000 Kč bez DPH, minimálně dle bodu 4.1 a 4.2 + kombinace nejméně dalších dvou technik z 4.3.

4.3.1 Workshopy, semináře, diskusní fóra, veřejná projednání, plánovací víkendy - setkání, které může být použito k rozšíření podkladových informací, detailní diskusi nad tématy a řešení problémů.

4.3.2 Sousedská projednání/kulaté stoly - setkání zainteresovaných obyvatel nebo dotčených skupin, aby byly prezentovány a vyměněny informace a pohledy na návrh.

4.3.3 Vytvoření informačního centra spojené s připomínkováním - zainteresované skupiny jsou vyzvány k návštěvě určeného místa.

4.3.4 Pracovní skupiny – vznikají pro projednání určitého problému (okruhu problémů), po předem určené době dávají návrh na řešení.

4.4 Spoluúčast při rozhodování

Následující výčet technik se využívá u investičních akcí s celkovou výší plnění od 10 000 000 Kč bez DPH, minimálně dle bodu 4.1, 4.2, a 4.3 + nejméně jedna další technika z 4.4

4.4.1 Občanská poradní komise - skupina občanů reprezentujících specifické zájmy nebo oblasti odbornosti se setkává k diskusím nad návrhem. Zástupci orgánů města mohou být členy OPK. Dle místních podmínek a charakteru projektu může být nahrazena ustanovením pracovních skupin s mandátem spoluúčasti při rozhodování.

4.4.2 Občanské poroty - skupina občanů je vybrána, aby s větší či menší autoritou posoudila určitou otázku.

4.5 Rozhodovací pravomoci veřejnosti

4.5.1 Poradní hlasování obyvatel - technika nejvyššího zapojení veřejnosti, kdy je rozhodovací proces předán veřejnosti a rozhodovatel akceptuje názory obyvatel. Může být vyhlášeno na základě rozhodnutí zastupitelstva formou anketního šetření.

4.5.2 Referendum dle zákona o obcích.

Článek V.

Aktivní informování o přípravě významných rozhodnutí městských orgánů

5.1 Do rozhodnutí orgánů města, která jsou významná, by měla být v maximální míře zapojena veřejnost.

5.2 Každý proces komunikace s občany týkající se důležitých rozhodnutí se skládá z následujících prvků:

- a) včasné šíření základních informací, kdy jsou ještě všechny možnosti rozhodnutí otevřeny (postup dle 5.4. a 5.5.),
- b) zveřejnění všech uvažovaných variant,
- c) sběr připomínek k variantám na základě 6.3,
- d) zveřejnění všech připomínek,
- e) vypořádání všech připomínek a zveřejnění jejich vypořádání.

5.3. Informování o významných rozhodnutích orgánů města probíhá v zásadě dle 4.1, v kombinaci nástrojů – minimálně 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6 a 4.1.12.

5.4. Veřejnost bude aktivně informována o:

- a) navrhované činnosti,
- b) možných rozhodnutích,
- c) orgánech příslušných k rozhodování,
- d) postupu rozhodování, což zahrnuje informace o:
  - orgánu, který podává informace
  - orgánu, který shromažďuje připomínky veřejnosti
  - tom, jaké informace jsou v současnosti dostupné
  - termínu a místě konání případného veřejného projednání
  - lhůtách v jednotlivých etapách rozhodování.

5.5. Pro úvodní informování, informování o variantách rozhodnutí, zveřejnění připomínek a zveřejnění vypořádání připomínek, jsou použity, pokud možno, stejné techniky komunikace. Minimálně techniky dle: 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6 a 4.1.12.

Článek VI.

Spoluúčast veřejnosti na přípravě koncepčních a strategických dokumentů

6.1 Každý občan nebo organizace projevující zájem o projednávanou problematiku má právo aktivně se účastnit přípravy koncepčních dokumentů.

6.2 Občané jsou informováni v průběhu celého procesu zpracování koncepčního dokumentu. Prvotní informace se týká již úmyslu zpracovat koncepční dokument.

6.3 Občané nebo zástupci organizací, kteří projeví zájem, se mohou účastnit práce na dokumentu např. jako členové pracovních skupin. Pracovní skupiny zřizuje zpracovatel – tedy útvar MMZ za problematiku zodpovědný. Každý občan může ve stanoveném čase do rozhodnutí příslušného rozhodovacího stupně dle stanoveného harmonogramu dodat celkovou nebo částečnou variantu dokumentu. Ta je brána jako varianta rovnocenná těm, které vznikly v pracovních skupinách vedených zpracovatelem.

6.4 Zásady pro účast veřejnosti:

- kapitola týkající se komunikace s občany je vždy součástí zadání pro zpracovatele koncepce,
- je předem stanoveno, jak se naloží s výstupy účasti veřejnosti,
- za efektivní účast veřejnosti na plánování je zodpovědný zpracovatel koncepce,
- zpracovatel vybírá techniky účasti veřejnosti vzhledem k podmínkám, geografickému uspořádání, situaci, rozpracovanosti dokumentu a dalším, které zveřejňuje v harmonogramu projektu,
- všechny relevantní materiály týkající se zapojení veřejnosti do zpracování jsou uchovávány nejméně po dobu platnosti koncepce,
- pro veřejnost se připravují informace, které jsou srozumitelné, svou délkou a obsahem odpovídají zájmu a kapacitě veřejnosti,
- vždy je nutné identifikovat skupiny veřejnosti koncepcí zvláště dotčené nebo zainteresované a vést s nimi dialog.

6.5. Přípomínky a výstupy účasti veřejnosti se podrobí obsahové analýze, která se spolu s jejich výčtem zveřejní.

6.6. Zpracovatel se s každou připomínkou/výstupem účasti vyrovná. Pokud některé připomínky/výstupy nezpracuje, svoje rozhodnutí odůvodní.

6.7. Všechny připomínky/výstupy jsou předány příslušnému vedoucímu odboru MMZ, tajemníkovi MMZ a příslušnému náměstkovi primátora.

Článek VII. Závěrečná ustanovení

7.1. Za seznámení zaměstnanců Statutárního města Zlín a za dodržování závazných pokynů této směrnice je nezastupitelně a plně odpovědný vedoucí příslušné organizační složky a útvaru MMZ.

7.2. Tato směrnice nabývá platnosti dnem podpisu a účinnosti od 1.9.2003.

7.3. Tato směrnice je platná ve zkušební době do 30.8.2004. Poté bude vyhodnocena a případně upravena.

7.4 Metodická doporučení k plnění této směrnice bude poskytovat koordinátor participace z Oddělení cestovního ruchu, vnitřních a vnějších vztahů MMZ.

7.5 Podrobný popis jednotlivých technik účasti veřejnosti je obsahem manuálu směrnice.

7.5 Schváleno ..... dne, číslo usnesení

Ve Zlíně dne

Ing. Zdeněk Mikel
tajemník Magistrátu Města Zlína

Mgr. Tomáš Úlehla
primátor města Zlína

PŘÍLOHA P III: SHRUTÍ DOSAVADNÍCH AKTIVIT V RÁMCI PROJEKTU „PLÁNOVÁNÍ KONCEPCE CYKLISTICKÉ DOPRAVY NA ÚZEMÍ MĚSTA ZLÍNA SE ZAPOJENÍM VEŘEJNOSTI“

- **Vznik pracovní skupiny – schváleno RMZ**

Termín: listopad 2003

- **Vytvoření agendy a shrnutí současného stavu v cyklodopravě, určení dalšího postupu vedoucího k vytvoření koncepce, jednání pracovní skupiny**

Termín: začátek prosince 2003

- **Vyhlášení ankety, shromažďování informací, jednání v pracovní skupině**

Termín: prosinec 2003

- **Zhodnocení výsledků ankety v pracovní skupině**

Termín: začátek ledna 2004

- **Práce na projektu uvnitř pracovní skupiny**

Postup: pravidelná jednání pracovní skupiny; vyhlášení výběrového řízení na projektanta; přizvání projektanta do pracovní skupiny (Centroprojekt Zlín); šetření v terénu; úprava mapových podkladů dle připomínek.

Termín: leden – srpen 2004

- **Setkání s odbornou veřejností**

Postup: představení projektu odborné veřejnosti – Kraj, Lesy ČR, Povodí Moravy, Bat'ova nemocnice, okolní obce.

Termín: srpen 2004

- **Představení mapových podkladů veřejnosti**

Postup: mapy s navrženými trasami byly zveřejněny na sedmi frekventovaných místech (radnice, bývalý okres, Velké kino, Interspar, Carrefour, Albert JS, Delvita JS) a na internetových stránkách města; oznámení v médiích (včetně Magazínu); výzva pro zasílání připomínek (pošta, MITS, veřejné schránky MMZ a e-mail).

Termín: 1. – 30. září 2004

- **Vyhlášení termínu veřejného projednávání**

Postup: rozeslání pozvánek radním, zastupitelům, zaměstnancům úřadu (funkce předsedů kulatých stolů) a odborné veřejnosti; adresné pozvánky, pro občany, kteří projeví o akci zájem v uplynulých měsících; veřejné oznámení v médiích; rozmístění plakátů; zveřejnění na webu;

Termín: přelom září/ října 2004

- **Veřejné projednání, představení výsledků ankety a základních priorit koncepce veřejnosti**

Postup: uspořádat v centru města - obřadní síň (další variantou do budoucna by mohla být Alternativa); diskuse u kulatých stolů ve skupinách po cca 10-ti lidech, určení nových priorit; zkušenost z Německa

Termín: 27. října 2004

- **Zhodnocení výsledků veřejného projednávání v pracovní skupině a seznámení veřejnosti s výstupy z veřejného projednávání; případná další spolupráce pracovní skupiny s aktivními občany**

Termín: listopad 2004

- **Dokončení koncepce firmou Centroprojekt**

Termín: prosinec 2004

- **Představení projektu veřejnosti**

Postup: výstava návrhů, modelů, projektů, fotografií a dalších grafických výstupů

Termín:

- **Schválení v ZMZ**

Termín:

- **Realizace vybraných etap**

Termín: 2. polovina roku 2005

**PŘÍLOHA P IV: KALKULACE PŘEDBĚŽNÝCH FINANČNÍCH
NÁKLADŮ NA USPOŘÁDÁNÍ CYKLODNE VE ZLÍNĚ**

Direct mail (aktualizace databáze, poštovné)	3.000,-
Tisk letáků (1000 ks, formát A3, barevnost 2/0)	0,- Grafik MMZ
Tisk plakátů (50 ks, formát A2, barevnost 3/0)	5.400,-
Umístění letáků v MHD a výlep plakátů na vybraných plochách (Agentura Zlín – DSZO) – 14 dní, 250 ks A3 letáků a 30 ks A2 plakátů	3.875,-
Dotazníkové šetření – odměny studentům	6.000,-
Cestovné	3.000,-
Montáž a demontáž stánků na náměstí (417 Kč/1 ks; 10 kusů)	4.170,-
Moderátor	6.000,-
Ozvučení	4.000,-
Reklamní předměty (ceny do soutěže)	2.000,-
Úklid náměstí	1.000,-
Tisk mapových podkladů (formát A3, papír LVC, barevnost 4/4), vštíť do magazínu a distribuce	40.000,-
Celkem	78.445,-
Doprovodný program agentury „Dobrý den“	38.500,-